

Lokallags- håndboka

For Sosialistisk Venstreparti

For de mange
- ikke for de få

Forord

En forutsetning for et parti i bevegelse og vekst er lokallag med aktive og engasjerte medlemmer. SVs lokallag er vår fremste arena for å gi medlemmene muligheten til å diskutere og utvikle politikk og forme samfunnet. Lokallagene er stedet hvor medlemmene jobber sammen for vår visjon om et mer rettferdig og grønt samfunn. Det er styrken til våre lokallag som avgjør hvor stort gjennomslag partiet får.

Godt organisasjonsarbeid er avgjørende for et parti som skal vokse. SVs lokallag er veldig ulike, og medlemstall, interessefelt, økonomi og erfaring varierer. Derfor finnes det ingen fasit på hva som er den beste måten å drive et lokallag på, men i denne boken kommer vi med noen tips til hvordan organisasjonen kan drives og utvikles.

Denne boka skal være til hjelp, ikke gi dårlig samvittighet for det dere ikke får gjort. Finn de tipsene og ideene som passer for deg og ditt lokallag.

Trykket versjon av håndboken kan bestilles gratis i nettbutikken, eller du kan laste den ned digitalt i Ressursbanken.

Ressursbanken er en samleside for organisatoriske og politiske ressurser til lokallagene og fylkeslagene. Den ligger åpent på nettsiden: www.sv.no/ressursbanken. Ressursbanken inneholder grafiske maler, sakspapirmaler, bruksanvisning

til tekniske løsninger vi bruker, samt nyttige veiledninger til lokallagsarbeidet. Lokallagshåndboken inneholder direkte referanser til Ressursbanken som vi anbefaler dere å benytte dere av. Om dere bruker den digitale versjonen av lokallagshåndboken kan dere også trykke på linkene og få opp maler og veiledninger direkte.

Vennlig hilsen
Audun Herning
partisekretær

Innhold

Kapittel 1: SV-organisasjonen	6	Medlemsregisteret	63
Lokallag	6	Kontingent	64
Fylkeslag	9	Kapittel 5: Informasjon og mediearbeid	66
SV sentralt	10	Nettsiden og ressursbanken	67
SVs folkevalgte	13	Facebook	67
Sosialistisk Ungdom	14	Lokalt mediearbeid	71
Ansatte	14	Nettbutikken	79
Kapittel 2: Lokallagsstyret	16	Kapittel 6: Lokale partiprogram og politikkutvikling	80
Styrets oppgaver og rollefordeling	16	Lokale partiprogram	80
Styremøter	26	Hovedsaker	82
Allianser og samarbeid	28	Språk	85
Konflikthåndtering	34	Vedtaksprosessen	90
Kapittel 3: Lokallagsaktiviteter	36	Kapittel 7: Nominasjon og listestilling	92
Årsmøtet	37	Kom tidlig i gang	92
Lokallagsmøter	43	Hvordan finne kandidater	93
Skolering	48	Nominasjonsprosessen	95
Kampanjer	50	Valgloven og krav til valglisten	98
Valgkamp	52	Kapittel 8: Administrasjon og økonomi	104
Kapittel 4: Medlemsoppfølging og verving	56	Vedtekter	104
Medlemsoppfølging og involvering	56	Økonomi	105
Verving og rekruttering	60	Statsstøtte	110
Innmeldingsmåter	62	Avvikling av lag	113

Kapittel 1

SV-organisasjonen

I dette kapittelet får du en kort presentasjon av SV som organisasjon: Hvilke oppgaver og myndighet de ulike leddene i partiet har og hvordan de er organisert. Her står det også om hvordan du og lokallaget kan påvirke SVs politikk, og hvem som driver med hva i partiet.

Lokallag

Lokallagene er grunnsteinen i SVs organisasjon. For de fleste medlemmer er lokallaget det første møtet med partiet, og deres viktigste arena for å påvirke SVs politikk og delta i partiarbeidet. Lokallaget skal være et interessant og engasjerende sted å engasjere seg for medlemmene, slik at flere vil være med og bidra i SV.

SV har omtrent 300 lokallag. De fleste lokallagene har under 20 medlemmer, mens noen har flere hundre medlemmer. Når du melder deg inn i SV, blir du automatisk medlem i lokallaget der du bor.

Siden lokallagene varierer såpass i størrelse vil aktiviteten variere. Uavhengig av størrelse, vil lokallagenes viktigste oppgaver alltid være å:

- Verve og ta imot nye medlemmer og inkludere dem i partiet.
- Være synlige politiske aktører i egen kommune og bidra til å gjøre SVs politikk kjent i lokalmiljøet.
- Sikre rekruttering av dyktige folk til verv i partiet og kontinuitet i lokallagsdriften.
- Utvikle lokal politikk og jobbe for gjennomslag sammen med kommunestyregruppen, og folk og organisasjoner i lokalmiljøet.
- Stille liste ved kommunevalg, vedta lokalt partiprogram og gjennomføre valgkamp.
- Delta i politiske debatter internt og eksternt og holde politikktutviklinga i partiet levende.

Lokallagene sender delegater til fylkesårs møtet, i tillegg til andre politiske grupper og utvalg i fylkespartiet. Lokallagene kan også foreslå til fylket hvem som skal delta på landsmøtet, SVs høyeste organ.

Lokallagsårs møtet

Lokallaget avholder årsmøte en gang i året, innen utgangen av januar. Alle medlemmer i lokallaget har tale-, forslags- og stemmerett. Årsmøtet skal behandle årsberetning, regnskap, arbeidsplan, budsjett for inneværende år, politiske uttalelser og foreta valg. I år før kommunevalg velges nominasjonskomité. I kommunevalgår vedtar årsmøtet lokalt partiprogram og nominerer kandidater til valget (med mindre det er et eget nominasjonsmøte).

Det øverste organet mellom årsmøtene er medlemsmøtet. Medlemsmøtet innkalles av lokallagsstyret, eller når en tredjedel av medlemmene krever det.

Lokallagsstyret

Et lokallag ledes av et styre på minst 3 medlemmer, som velges av lokallagets årsmøte. Det er styrets oppgave å organisere aktiviteter i lokallaget, følge opp medlemmer og samarbeide med kommunestyregruppen i laget.

Fylkeslag

Fylkeslagene er bindeleddet mellom lokallagene og partiet sentralt, og skal bidra til at vi jobber tettere sammen om politiske og organisatoriske prosjekter i partiet. Fylkeslagenes viktigste oppgaver er:

- Følge opp lokallagene i fylket og bidra til økt aktivitet lokalt.
- Oppfølging av folkevalgte i fylket i samarbeid med partiet sentralt og sikre lister i fylkets kommuner i forkant av kommunevalg.
- Delta i og påvirke politiske og organisatoriske prosesser på sentralt nivå i partiet.
- Stille liste ved fylkestingsvalg og stortingsvalg.

SV har fylkeslag i alle fylker, og alle fylkene har også ansatte sekretærer. En av de viktigste oppgavene til fylkessekretærene er å følge opp lokallagene, så nøl ikke med å ta kontakt med dem. Du finner kontaktinformasjon til fylkessekretærene på hjemmesiden: www.sv.no/partiet/kontakt

Fylkesårs møtet

Fylkesårs møtet er fylkets høyeste beslutningsmyndighet og holdes en gang i året. Årsmøtet er åpent for alle medlemmer, men kun valgte delegater fra lokallagene har stemmerett. Fylkesårs møtet velger fylkesstyre og vedtar blant annet arbeidsplan, budsjett, vedtekter, politiske uttalelser og program.

Fylkesstyret

Fylkesstyret er fylkeslagets ledelse mellom årsmøtene, og velges av fylkesårsmøtet. Det varierer mellom fylkeslaga hvor mange som sitter i fylkesstyret og hvordan de er organisert. Styrets viktigste oppgave er å være politisk og organisatorisk ledelse for fylkeslaget, og sørge for drift og videreutvikling av laget både politisk og organisatorisk. Styret har ansvar for å gjennomføre arbeidsplanen som vedtas på fylkets årsmøte.

Noen fylker har også representantskap med medlemmer fra lokallagene og fylkesstyret som er fylkeslagets øverste ledelse mellom årsmøtene.

SV sentralt

Landsmøtet

Landsmøtet er SVs øverste beslutningsorgan. Her staves den langsiktige politiske kursen og den sentrale ledelsen velges. SV har landsmøte annethvert år. Landsmøtet i stortingsvalgår vedtar SVs arbeidsprogram, som avgjør hvilken politikk SV skal arbeide for i stortingsperioden. I år når det er fylkes- og kommunevalg vedtas SVs prinsippprogram. Prinsippprogrammet tar for seg de grunnleggende analysene for hvordan vi forstår samfunnet, hvilke maktstrukturer partiet vil utfordre og hvilke prinsipper vi legger til grunn for det politiske arbeidet og langsiktige mål.

Landsmøtet består av omtrent 160 delegater fra fylkeslagene, i tillegg til medlemmene i landsstyret og representanter fra Sosialistisk Ungdom (SU).

Lokallagene kan påvirke hvilken politikk som vedtas på

landsmøtene. Dere kan foreslå uttalelser til landsmøtet eller foreslå endringer til programforslag som skal behandles. Det er fylkesårsmøtene som velger hvem som skal møte på landsmøtet fra fylket, og der kan dere fremme deres egen kandidat.

Landsstyret

Landsstyret er SVs høyeste beslutningsorgan i tiden mellom landsmøtene, og møtes minst seks ganger i året. Landsstyret består av to medlemmer fra hvert av fylkeslagene, seks utvalgsledere direkte valgt av landsmøtet, og de faste medlemmene av sentralstyret. Lederne av Samepolitisk Forum, Skeive Sosialister og SVs Funkisnettverk deltar med tale- og forslagsrett.

Landsstyret håndterer aktuelle politiske og organisatoriske spørsmål, vedtar partiets arbeidsplan og budsjett, og behandler politiske uttalelser. Landsstyret kan binde stortingsgruppen i saker som behandles på Stortinget. Landsstyremøtene er åpne, med mindre annet er presisert.

Du eller lokallaget kan gjerne kontakte landsstyrerepresentanten i ditt fylke dersom du har en sak du mener det er viktig å ta opp i landsstyret.

Du finner kontaktinfo til landsstyremedlemmene, samt informasjon om landsstyrets uttalelser og vedtak på SVs nettside.

Sentralstyret

Sentralstyret leder partiet mellom landsstyremøtene, og velges

av landsmøtet for to år av gangen. Sentralstyret består av leder, to nestledere, partisekretær, et medlem fra arbeidsutvalget, parlamentarisk leder, SU-leder og fem øvrige medlemmer. Du finner oversikt over dem på SVs nettsider.

Sentralstyret er partiets strategiske og taktiske ledelse mellom landsstyremøtene, og følger for eksempel opp valgkampstrategi og organisatoriske strategier. De har ansvar for oppfølgingen av arbeidsplanen, og har et særlig ansvar for videreutvikling av det organisatoriske arbeidet. Sentralstyret skal bidra til politikkutviklingen i partiet og legge til rette for gode politiske diskusjoner og prosesser i SV. Sentralstyret forbereder og innstiller til landsstyremøtene. Medlemmene i sentralstyret bidrar også i det praktiske partiarbeidet på arrangement og i valgkamp i lokalorganisasjonen.

Sentralstyret har et arbeidsutvalg (AU) som er partiets daglige ledelse. AU består av leder, nestledere, partisekretær og et AU-medlem.

Utvalg

SVs utvalg er rådgivende organer for sentralstyret, landsstyret, folkevalgte og tillitsvalgte. Utvalgene velges av landsstyret for to år av gangen, og består av SV-ere fra hele landet, med interesse og fagkompetanse innenfor de aktuelle fagfeltene.

Utvalgenes hovedoppgave er å utvikle SVs organisasjon gjennom å lage arenaer for medlemmer med interesse for utvalgenes saksområder og knytte disse medlemmene sammen.

SV har seks faste politiske utvalg: Kvinnepolitisk utvalg, Inkluderingspolitisk utvalg, Miljøpolitisk utvalg, Internasjonalt utvalg, Faglig utvalg og EU/EØS-utvalget.

Nettverk

SV har flere nasjonale politiske nettverk. Partiet har også politiske medlemsnettverk som organiseres av utvalgene eller de nasjonale politiske nettverkene.

Ved å delta i nettverkene kan medlemmene blant annet:

- Få informasjon og kunnskap om det aktuelle fagfeltet.
- Bidra i prosesser rundt politikkutvikling, analyser og kunnskapsutvikling i partiorganisasjonen.
- Inviteres til aktuelle debatter og seminarer.
- Bli koblet på et fagmiljø innenfor politikfelt medlemmet interesserer seg i.

Dersom et medlem ønsker å delta i et nettverk, kan de sende en e-post til medlem@sv.no.

Tre av nettverkene har tale- og forslagsrett i landsstyret. Det er Skeive sosialister, Samepolitisk Forum og SVs Funkisnettverk.

SVs folkevalgte

I Norge er det valg til Stortinget hvert fjerde år. Til stortingsvalget stiller partiene med lister i hvert valgdistrikt, og representantene velges inn på vegne av sitt valgdistrikt. SV fikk inn 13 representanter ved sist stortingsvalg i 2021. Oversikt over hvem de er, og hvilke komiteer de sitter i finnes på våre nettsider. Der finner du også kontaktinfo på rådgiverne og konsulentene i SVs stortingsgruppe.

Det er også lokalvalg til kommunestyre og fylkesting hvert fjerde år. Disse avholdes samtidig, to år etter stortingsvalget. SV stilte liste i alle fylker og omtrent 270 kommuner sist lokalvalg. I perioden 2019-2023 har vi 475 kommunestyrerepresentanter fordelt på 242 kommuner. SV har representanter i fylkestinget i alle landets fylker.

Sosialistisk Ungdom

Sosialistisk Ungdom (SU) er SVs ungdomsorganisasjon og har medlemmer mellom 13 og 30 år. SU kjemper for ungdoms frihet. Hvert år arrangeres det sommerleir for medlemmene. SU har ansvaret for skoledebattene i valgkampene.

Det er viktig med godt lokalt samarbeid mellom SV og SU, og vi oppfordrer alle SV-lokallag til å ha kontakt med SU i sin kommune. Les mer om SU på deres nettside: www.su.no.

Ansatte

Partikontoret og stortingssekretariatet

SV sentralt har ansatte på partikontoret og på Stortinget. Partikontorets viktigste oppgave er å bygge partiorganisasjonen og gjennomføre arbeidsplanen landsstyret har vedtatt. De ansatte jobber med medlemsoppfølging, medlemsregisteret, folkevalgtoppfølgning, nettsider, skoleringsopplegg, konferanser, møter til styrende organer, valgkamp og annen støtte for lokalorganisasjonen.

Stortingssekretariatets hovedoppgave er å være rådgivere for stortingsrepresentantene og hjelpe dem med organisering av reiser, møter og lignende.

Ansatte i fylkene

Alle fylker har en egen fylkessekretær. Sekretærene har ulike oppgaver, men i hovedsak har de ansvar for praktisk gjennomføring av fylkesstyremøter, årsmøter og andre arrangement i fylket, oppfølging av lokallagene og medlemmer, og kontakt med SV sentralt.

Kapittel 2

Lokallagsstyret

Styret leder lokallaget mellom årsmøtene. Lokallagsstyrets hovedoppgave er å utvikle lokal politikk, jobbe for gjennomslag for lagets politiske prioriteringer, i tillegg til skolering og oppfølging av medlemmene.

Styrets rolle, oppgaver og sammensetning varierer mellom lokallagene, men de har alltid det overordnede ansvaret for å følge opp lokallagets arbeidsplan, lagets økonomi og kontakten med fylkeslaget og partiet sentralt.

Dette kapittelet beskriver ansvarsfordelingen i styret og hvilke oppgaver de ulike vervene i et lokallagsstyre har. Det forventes mer av et styremedlem enn av andre medlemmer, både når det kommer til politiske og organisatoriske forpliktelser, samt oppfølging av medlemmene i lokallaget. God rolleforståelse og effektive rutiner bidrar til å lette styrearbeidet, og holde fokuset på det viktigste: hvordan drive et aktivt lokallag med fornøyde og engasjerte medlemmer.

Styrets oppgaver og rollefordeling

Lokallagsstyret velges på årsmøtet, og ifølge partiets vedtekter skal styret bestå av minst tre medlemmer. Styret er den daglige ledelsen i lokallaget og det høyeste organet mellom årsmøtene og eventuelle medlemsmøter. Det er ulike måter å organisere

styrearbeidet, men det bør uansett velges en leder, sekretær og kasserer. Utover dette, står lokallaget fritt til å velge antall styremedlemmer og varamedlemmer slik det passer for hvert enkelt lokallag. Dersom SU har et lokallag i kommunen er det vanlig at de har en representant i styret også.

Dere bør gjøre tydelige avklaringer på hva de ulike medlemmene i styret skal gjøre og ha ansvar for. Nyvalgte styremedlemmer har kanskje noen ideer om hva det vil si å sitte i styret og ikke minst hva de kan bidra med. Folk har forskjellige styrker og varierende arbeidskapasitet. Derfor er det viktig at man tidlig kan enes om hvem som skal gjøre hva, og hvilke oppgaver hvert enkelt styremedlem skal ha ansvar for. Diskuter forventningene til styrearbeidet raskt etter årsmøtet slik at det blir enklere å ta hensyn og sørge for et godt samarbeid. Under er det forslag til rolle- og ansvarsfordeling internt i lokallagsstyret. Dere kan gjøre tilpasninger og fordele oppgavene annerledes i deres styre, men her får dere i hvert fall en oversikt over hvilke oppgaver som må fordeles.

Styret skal skape aktivitet og debatt i lokallaget, synliggjøre SVs politikk i lokalmiljøet, følge opp medlemmene, i tillegg til å planlegge valgkamp, arrangementer og aksjoner i lokallaget. Det er årsmøtet som vedtar hvilke oppgaver styret skal prioritere i hvert enkelt år, ofte gjennom en arbeidsplan.

En viktig oppgave for styret er å legge langsiktige politiske planer for lokallaget. Alle lokallag bør ha et dokument som slår fast hvilke overordna politiske mål laget jobber etter. Du kan finne mal for dette i Ressursbanken. En politisk plan trenger ikke være omfattende, men det er lurt å utfordre seg selv til å skrive ned en oversikt over hvilke målgrupper lokallaget ønsker å snakke til, hvordan det ønsker å bli oppfattet og hvilke to-tre konkrete politiske saker som har øverste prioritering i inneværende periode. Lokallaget bør også diskutere, og gjerne skrive ned, hvordan laget vil skille seg fra andre partier (kanskje særlig partier med likhetstrekk) og hvordan SV ønsker å beskrive politikken de andre partiene fører i kommunen. En slik politisk strategiprosess bør gjøres årlig når et nytt styre velges.

I tillegg er det noen løpende oppgaver som styret har ansvar for, uavhengig av hvilke områder laget til enhver tid prioriterer. Disse oppgavene pleier å være:

- Arrangere møter, samlinger, 8. mars-markering og 1.mai-arrangement.
- Medlemsoppfølging.
- Nominasjon og valgkamp.
- Lokallagets økonomi.
- Ta vare på viktige dokumenter slik at det er mulig å se på tidligere vedtak og arbeid.

Leder

Lokallagslederen har det øverste og viktigste vervet i lokallaget. Lederen må være samlende, og har ansvaret for å drive lokallagsarbeidet framover. Det kan av og til føles overveldende og det er mye ansvar. Husk derfor at leder kan delegere oppgaver. Det bidrar også til at de andre styremedlemmene, og lokallaget forøvrig, blir inkludert i det politiske og organisatoriske arbeidet. Lokallagsleder har tilgang på medlemsoversikten i medlemsregisteret, Hypersys.

Leders oppgaver:

- Innkalle til møter og lage sakslister (gjerne i samarbeid med sekretær)
- Lede møter
- Representere lokallaget utad
- Holde kontakt med fylkeslaget og SV sentralt
- Skrive årsmelding
- Utarbeide forslag til arbeidsplan
- Oppfølging av arbeidsplanen
- Overordnet ansvar for innrapportering til SSB i tråd med partiloven
- Sende ut nyhetsbrev til medlemmer

Tips til deg som er lokallagsleder

- Gjør ikke jobben alene, spre informasjon og fordel oppgaver. Ikke bli proppen i systemet.
- Grav deg aldri ned! Det er mange som vil hjelpe deg, både lokalt, i fylkeslaget og sentralt dersom det dukker opp utfordringer. Ikke nøl med å ta kontakt!
- Meld fra om utskiftning av tillitsvalgte, ny kontaktinformasjon, protokoller og aktiviteter til fylkeslaget.
- Hold deg oppdatert på aktuell informasjon og initiativer fra SV sentralt, bla. ved å lese nyhetsbrevene fra sentralt.
- Vær åpen om dine forventninger til de andre i styret. Unngå misforståelser og uklare roller.
- Vis respekt for andres initiativ. Responder på spørsmål som blir sendt fra medlemmer, fylkeslaget eller partikontoret.
- Meld deg på kurs og samlinger i regi av SV og andre. Alle trenger stadig oppdateringer på f.eks. hvordan drive godt styrearbeid.
- Ha det gøy! Det er viktig å ha det hyggelig i lokallaget. Ha gjerne mat og drikke på møter og sett av tid til sosiale arrangement i løpet av året.

Sekretær

Styrets sekretær har ansvaret for å skrive protokoller fra styre- og medlemsmøter. Ofte har også sekretær ansvar for å ta vare på og lagre lokallagets sakspapirer og dokumenter. Sekretæren har tilgang til SVs medlemsregister og kan på den måten holde laget oppdatert på medlemstall samt oppdatere kontaktinformasjonen til lagets medlemmer når det trengs.

Sekretærens oppgaver:

- Innkalle til møter i samarbeid med leder
- Skrive referat fra møter
- Administrere medlemsregisteret og ha ansvar for å oppdatere kontaktinformasjon om styret. Dersom det er endringer i medlemmers kontaktinfo eller utmeldinger skal dette meldes til medlem@sv.no

Kasserer

Kassereren har et av lokallagets viktigste verv, som ansvarlig for lagets økonomi. En kasserer utarbeider budsjett sammen med resten av styret og har ansvaret for å føre regnskap. Kassereren må kunne gi styret oppdatert informasjon om lagets økonomi når styret skal bevilge penger eller foreta utbetalinger.

Kassererens oppgaver:

- Føre løpende regnskap og årsregnskap
- Betale regninger
- Skrive og levere søknader om økonomisk støtte

- Lage budsjettforslag sammen med styret
- Se til at budsjettet følges opp
- Følge opp forpliktelsene i henhold til partiloven sammen med leder, deriblant å innrapportere til SSB en gang i året

Andre ansvarsområder

En problemstilling som kan dukke opp i et lokallag, er at styremedlemmer, som ikke har et eget ansvarsområde eller faste oppgaver, blir lite aktive i styret. Kanskje særlig mellom styremøtene. Alle som sier ja til å sitte i styret bør gjøres oppmerksom på at vervet innebærer å delta aktivt og bidra til at styret fungerer. Da må det også følge med ansvar.

Det anbefales å fordele arbeidet i det øvrige styret. Under følger noen eksempler på ulike ansvarsområder. Størrelsen på lokallag varierer veldig, og små lokallag har selvsagt ikke mulighet til å kunne følge opp alle ansvarsområdene som er skissert her.

Nestleder: Fungerer som støtte for leder og fungerer som leder, dersom leder er fraværende.

Medieansvarlig: Ansvar for det lokale presse- og mediearbeidet. Dette innebærer oppfølging av mediesaker og kontakt med lokalpresse og journalister.

Medlemsansvarlig: Hovedansvar for å rekruttere medlemmer, ta kontakt med nye medlemmer og tenke strategisk på hvordan lokallagets aktivitet kan bli mest mulig interessant for medlemmene. Kan også få tilgang på medlemmer i medlemsregisteret, ha ansvar for å holde kontaktinformasjon på styret og medlemmene oppdatert i medlemsregisteret.

Skoleringsansvarlig: Ansvar for planlegging og gjennomføring av skoleringsarbeid i lokallaget.

SU-kontakt: Ansvar for samarbeid med Sosialistisk Ungdom og ungdomspolitik.

Ulike kontaktpersoner knyttet opp mot politiske tema. Det mest vanlige er å ha en kvinnepolitisk og fagligpolitisk kontaktperson. Kontaktpersonene bør knytte seg til utvalg- og nettverksarbeid i fylket og sentralt. Har laget kapasitet, og finnes det interesse for det, kan det settes ned egne politiske utvalg eller nettverk i lokallaget.

Valgkampgruppe: I valgkampår bør det settes ned en egen valgkampgruppe som får ansvaret for den praktiske organiseringen og gjennomføringen av valgkamparbeidet. Gruppen bør ledes av et styremedlem.

Varamedlem: Deltar i møter dersom noen i styret har meldt fravær. Et varamedlem kan bli vanlig styremedlem dersom et ordinært styremedlem trekker seg.

Sosiale Medier/Facebook-ansvarlig: Ansvar for lokallagets Facebook-side og at denne er oppdatert og i bruk. Kontaktperson for de som har ansvaret for sosiale medier i fylkeslaget og på partikontoret.

Styremøter

Det er vanlig å avholde styremøter omtrent en gang i måneden. Dersom det sitter en eller flere folkevalgte fra SV i kommunestyret, kan møtet gjerne avholdes noen dager før kommunestyremøtet. Da kan styret og de folkevalgte møtes og diskutere sakene som skal behandles. En innkalling med sakliste bør sendes til styret én uke før møtet, slik at styret får mulighet til å forberede seg. Styret bør ha gode rutiner for å melde forfall i god tid, slik at man kan kalle inn varamedlemmer. Tidlig i perioden bør det vedtas en møtekalender slik at møtedatoene settes i god tid.

Sakslisten for møtet utarbeides av lederen og godkjennes av resten av styret på starten av møtet. Ønsker noen å ta opp en sak som ikke står på sakslisten, kan det behandles under "Eventuelt", som er det siste punktet på sakslisten. Hvis det er en større sak som ikke haster kan det være lurt å utsette det til neste styremøte, slik at alle får muligheten til å forberede seg på å behandle den.

Sekretæren skriver protokoll fra møtet. Protokollen skal være kort, og kun inneholde nødvendig informasjon. For eksempel er det ikke nødvendig å skrive hva alle sa på møtet. Det som derimot er viktig er å få med vedtakene, slik at det er tydelig hva styret har blitt enige om og mulighet til å gå tilbake, for å se om styret har fått gjennomført vedtakene. Protokollen bør sendes ut til styret raskt etter møtet, slik at den kan brukes til oppfølging, i tillegg til at de som ikke deltok på møtet kan bli oppdatert.

Maler for innkalling og protokoll til styremøter finner dere i Ressursbanken.

Lange og kjedelige møter kan ta drepen på engasjement. Lederen bør være tydelig på hva som er formålet med møtet, og hva det er ønskelig å oppnå med de ulike sakene. Sett alltid en tidsramme for møtet, og hold den. Om nødvendig, bør det være taletid, slik at møtedeltakerne ikke snakker mer enn for eksempel tre minutter hver gang de får ordet. Sett også strek for saken etter en viss tid.

Samarbeid mellom lokallagsstyret og kommunestyregruppen

Dersom lokallaget har fått valgt inn representanter i kommunestyret, er det viktig at styret får til et godt samarbeid, slik at lokallaget også føler eierskap til de sakene SV jobber med i kommunestyret. Dere anbefales å etablere faste møter, gjerne knyttet til kommunestyremøtene der de viktigste sakene diskuteres mellom styret og kommunestyregruppen. Dersom det er mulig, kan medlemsmøtet også avholdes i forkant av kommunestyremøtene. Ved uenighet i politiske saker, kan lokallagsstyret fatte bindende vedtak overfor representantene i kommunestyret.

SV er et åpent parti. Det er viktig for oss å diskutere og få innspill fra innbyggerne i kommunen til arbeidet i kommunestyret. Et tips er derfor å invitere til et åpent møte hvor kommunens innbyggere får komme med innspill til laget og gruppen. Dette kan være spesielt aktuelt i forbindelse med kommuneplan og budsjettbehandling, eller hvis det er en viktig sak i lokalmiljøet som skal avgjøres.

Der en velger å holde lokallagsstyret og kommunestyregruppen skilt fra hverandre, bør en av kommunestyrerepresentantene

sitte i styret eller møte på styremøtene, slik at lokallaget er godt orientert om hva som skjer i lokalpolitikken.

Allianser og samarbeid

Å bygge allianser handler om å finne andre organisasjoner eller folk som deler et eller flere politiske standpunkter, og som kan samarbeides med. Allianser kan være avgjørende, da det kan gi større sjanse for gjennomslag. Det kan også være viktig for å bygge større oppslutning og troverdighet om saker. Utover dette, er alliansebygging en mulighet for å øke egen kunnskap, som kan bli nyttig i videre arbeid.

Fagbevegelsen

Fagbevegelsen vil alltid være en spesielt viktig alliert for SV. Det finnes ulike måter å drive faglig arbeid på i lokallaget.

Lokallaget kan ha felles arrangement med fagbevegelsen, for eksempel på 1. mai eller på møter om tema hvor vi har felles interesser.

Har lokallaget ressurser nok kan det være lurt å ha en egen fagpolitisk kontakt i styret som har ansvar for samarbeidet med fagforeninger og lokalt tillitsvalgte.

Andre politiske alliansepartnere

Det finnes mange politiske organisasjoner og stiftelser vi bør samarbeide med. Nei til EU, Naturvernforbundet, Bonde- og småbrukarlaget, Nei til atomvåpen, FRI – Foreningen for kjønns- og seksualitetsmangfold og kvinneorganisasjoner er eksempler på gode allierte for SV. Inviter gjerne med representanter fra organisasjonene til å holde innledninger på medlemsmøter, be om innspill på aktuelle saker og delta på deres arrangement.

Andre politiske partier

For å få gjennomslag for en sak, må det være flertall i kommunestyret. Derfor kan det av og til være smart og nødvendig å samarbeide med andre partier, enten SV sitter i posisjon eller opposisjon. Vær tydelig på hva dere ønsker å oppnå når dere skal forhandle med andre partier, dette bør også forankres i lokallaget. Som regel må det gjøres prioriteringer om hvilke saker det skal jobbes med, for å få gjennomslag. I saker der lokallaget er uenige med mulige samarbeidspartnere, bør det gjøres en vurdering omkring hvor saken bør ende. Finnes det noen kompromissløsninger? Skriv ut alternativer som ikke er deres primære løsning, men som dere tror kan være mulig å få gjennomslag for.

Ikke vis alle kortene deres med én gang, plutselig er saken «stjålet». Det er alltid en fare for at noen gjør arbeidet, mens andre stikker av med æren for det. Hvis det skal samarbeides

med andre partier, er det viktig å avklare fordelingen av både byrder og goder tidlig. Andre partier kan være nyttige å samarbeide med på enkeltsaker. Med mindre det er snakk om partier som dere samarbeider med i posisjon, er det sjeldent nyttig å inngå i noe forpliktende samarbeid som låser SV opp mot konkurrerende partier.

Sosialistisk Ungdom

SU representerer framtiden til partiet, og kan bidra til politikktutvikling og aktivitet lokalt. Hvis SU har et organisert lokallag i kommunen, bør man invitere dem til å ha en representant i lokallagsstyret. Dersom det er rom for det er det bra om lokallaget kan bidra med økonomisk støtte til SUs aktivitet.

Husk at SU er en selvstendig organisasjon og at de har sine prioriteringer og prosjekter som de jobber for å gjennomføre. SU skal ikke gjøre SVs jobb, men sammen har vi mye å tjene på et godt samarbeid.

God partikultur

Alle medlemmer av partiet er med på å skape partikulturen i SV. Styret har et spesielt viktig ansvar for å sørge for at det er en god partikultur i lokallaget. En god partikultur består av en åpen sosial kultur, god debattkultur og en raus kultur.

En åpen sosial kultur innebærer at det jobbes aktivt med å inkludere nye medlemmer. For å få til det må vi sørge for at medlemmer får konkrete oppgaver, helst av ulik type, så folk kan bidra. Såkalt stammespråk er fordelaktig å gå bort ifra, så vi gjør det enklest mulig for folk å forstå hva vi snakker om. Kort

Tips til alliansebygging:

1. Nøkkelen til god alliansebygging er sosial kontakt. Bruk tid med alliansepartnere, inviter dem på møter og dukk alltid opp når dere blir invitert til dem.
2. Fokuser på det dere er enige om, ikke uenighetene. Det er ikke noe poeng å kaste bort tid på å krangle, når man egentlig har en felles kampsak å jobbe med.
3. Når dere skal skrive lokalprogram er det viktig å be om innspill fra lokale samarbeidsorganisasjoner, både i forkant og underveis i prosessen.
4. Skill mellom alliansebygging og rekruttering. Respekter at folk fra våre alliansepartnere kan være medlem i andre partier, eller ikke partipolitiske i det hele tatt. Det er flott hvis noen har lyst til å melde seg inn i SV, men verving er ikke hovedpoenget når dere for eksempel har 1. mai-møte med LO eller samarbeider med Naturvernforbundet.

oppsummert handler en åpen sosial kultur om at lokallaget skal være et sted for ulike typer mennesker, og at alle skal føle seg trygge.

En god debattkultur får vi når folk kan uttrykke sine meninger, blir hørt og at vi forstår hverandre i beste mening. Vi skal ikke bruke hersketeknikker, og ikke snakke om folk, men med dem. Det skal selvfølgelig være rom for uenigheter og debatter, så unngå kompromisser som bare tilslører debatter. Det er avgjørende at politikk som vedtas i felleskap respekteres, og får konsekvenser. Dersom det oppstår opphetede diskusjoner eller debatter, skal vi skvære opp med hverandre i etterkant.

En raus kultur handler om at vi skal akseptere at det finnes folk som er uenige med oss. I SVs lokallag skal vi heie hverandre frem, i stedet for å dra hverandre ned. Vi skal akseptere at ikke alle kan alt, at folk kan gjøre feil, og vi skal kunne gi konstruktive tilbakemeldinger.

Internfeministisk praksis

I SV skal det være rom for alle, uavhengig av kjønn. En kjip partikultur gjør at medlemmer ikke engasjerer seg. Hersketeknikker gjør at det ikke er det beste argumentet som vinner, men at det avhenger av hvem som sier noe. Det gir oss dårligere avgjørelser. Derfor er en god internfeministisk praksis sentralt for å ha en god partikultur.

Som feministisk parti har vi et stort ansvar for å synliggjøre og motvirke skeive kjønnsstrukturer, også internt i partiet. SV er ikke en isolert øy som ikke blir påvirket av strukturene i resten av samfunnet. Vi har et ansvar for å skape et parti der en, uavhengig av kjønn, har mulighet til makt og innflytelse over både politikktutviklinga og organisasjonen.

Skal vi bli et mer likestilt parti, der alle kjønn kan delta på like vilkår, må vi arbeide kontinuerlig og systematisk med disse problemstillingene, og sette feministisk politikk og utfordringer på dagsorden i alle ledd i organisasjonen.

Arbeidet med internfeminisme i partiet, handler om løpende diskusjoner og bevisstgjøring av medlemmer og tillitsvalgte. Dette må vi jobbe med kontinuerlig.

Trygge møteplasser og formøter

For å skape trygge arenaer, forebygge seksuell trakassering og misbruk av makt og autoritet trenger vi aktive tiltak. Medlemmene i lokallagsstyret har et særlig ansvar for at medlemmer opplever SV som en trygg arena å engasjere seg på, der en ikke kommer i ubehagelige situasjoner. Lokallagslederen har et særlig ansvar for å sikre dette. Alle skal vite at de kan ta kontakt med lokallagsstyret dersom en opplever ubehagelige situasjoner i SV-sammenheng, og at vi har ansvar for å følge opp dette.

Det er tre konkrete tiltak lokallaget bør sikre på sine arrangementer:

- 1. At lokallagsledelsen er synlige og tilstede.**
Ledelsen vil da ha et spesielt ansvar for å følge opp unge SV-medlemmer, sikre at personer under 18 år ikke blir tilbudt alkohol, og at medlemmene unngår ubehagelige situasjoner.
- 2. Rusfrie alternativ.**
Som ledelse må vi ha et bevisst forhold til alkoholbruk på SV-arrangement, og vurdere om vi bør invitere til egne arrangement der alkohol ikke er en naturlig del av opplegget.
- 3. Kjønnsdelte formøter.**
I forbindelse med større arrangement som årsmøte eller konferanser, bør vi ha kursopplegg om kjønn, makt og hvordan vi kan forebygge og håndtere seksuell trakassering eller seksualiserte overgrep. Vi har også et opplegg for et alternativt formøte, for alle som ønsker å delta uavhengig av kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk. Mal for formøter finnes i Ressursbanken.

kommunestyregruppen. Dette blir først et problem hvis man ikke er tydelig på uenigheter eller er uærlige med hverandre.

Konflikthåndtering

Fra tid til annen kan det dukke opp konflikter internt i styret, mellom styret og medlemmer eller mellom styret og kommunestyregruppen. Konflikter er ofte et resultat av uklar ansvarsfordeling, misforståelser eller mangel på informasjon. Den beste måten å unngå en konflikt på er å ha åpne og tydelige prosesser og behandlinger av saker.

Politiske uenigheter og diskusjoner er en styrke for lokallaget og bidrar til politikktvikling, men man må spille med åpne kort og prøve å forstå motargumentene. Bli enige om noen spilleregler i styret og hvordan dere skal håndtere konflikter før de dukker opp. Dersom konflikter oppstår, er det best å løse de på lavest mulig nivå, først og fremst ta det med de det gjelder, og ikke involvere flere enn nødvendig. Det er også lurt å ta tak i saken tidlig, særlig hvis den har potensiale til å vokse seg større. Lokallagsleder har et særlig ansvar for at involverte parter føler seg sett og hørt i en eventuell konflikthåndtering. Opplever dere en fastlåst situasjon er det lurt å ta kontakt med fylkeslaget eller partikontoret, som kan komme inn med nøytrale perspektiver og hjelpe til å løse opp.

Når styret har fattet en flertallsbeslutning må vedtaket følges opp, selv om det har vært uenighet i forkant. Det er lov å være misfornøyd, men dersom styret og lokallaget skal fungere er det viktig at man legger uenigheter bak seg og klarer å jobbe videre sammen.

Ingen i SV er enige med alt partiet mener, og alle vil iblant være uenig i enkeltvedtak som blir gjort i styret eller i

Kapittel 3

Lokallagsaktiviteter

Det neste kapittelet tar for seg tips til planlegging og gjennomføring av lokallagsaktiviteter, både av formell og uformell karakter. Årsmøtet er det viktigste møtet i lokallaget gjennom et år og det må gjennomføres på en skikkelig og demokratisk måte. Et godt årsmøte kan inspirere nye og gamle medlemmer, og legge til rette for videre aktivitet i året som kommer.

Lokallagsarbeidet kan bli rutinepreget og dreie seg inn mot formaliteter og arbeidet i kommunestyret. Dette er viktig, men samtidig må man ikke glemme at mange har valgt å bli medlem i SV fordi de ønsker å bidra til politikkutvikling eller ønsker skoloring. Jevnlige aktiviteter som medlemsmøter, stands, kampanjer og sosiale arrangement gir medlemmene et godt tilbud, mulighet til å bli kjent med hverandre, utvikler laget og får flere til å delta. Tenk nytt om hva slags aktiviteter dere arrangerer, kanskje kan dere finne en annen variant av det tradisjonelle medlemsmøtet, for eksempel "lunsj med mening", filmvisning, "pils og politikk" eller grilling i parken? Det ligger flere maler i Ressursbanken på ulike typer arrangementer dere kan gjennomføre for medlemmer: <https://www.sv.no/ressursbanken/arrangementer/>

Årsmøtet

Årsmøtet er det viktigste beslutningsorganet i et lokallag, og de sentrale vedtektene slår fast at alle lokallag skal avholde årsmøter innen utgangen av januar. Da har lokallaget mulighet til å forberede og behandle saker som skal tas opp på fylkesårsmøtet, som etter vedtektene skal avholdes i februar.

Årsmøtedatoen skal kunngjøres til medlemmene minst 30 dager før møtet. Saker som skal behandles på årsmøtet må sendes styret senest 14 dager før møtet. Innkallingen til årsmøtet med dagsorden sendes ut senest 7 dager før møtet.

Årsmøtet skal behandle beretning, revidert regnskap, budsjett, arbeidsplan, innkomne forslag og foreta valg av styre og revisor. Det er også vanlig at årsmøtet velger valgkomité som skal foreslå styre til neste årsmøte.

Alle medlemmer i lokallaget som har betalt kontingent og møter opp på årsmøtet har stemmerett. Styrets medlemmer har ikke stemmerett i avstemninger om regnskap og beretning. Husk å holde fristen for innkalling. Oppdatert medlemsliste for medlemmene i lokallaget med kontaktinformasjon finnes i medlemsregisteret.

Tips til forberedelser

Styret må forholde seg til de vedtektsbestemte fristene, og lage forslag til beretning, arbeidsplan og budsjett, sette opp regnskap for godkjenning, samt behandle innkomne forslag.

Sakspapirer

- **Årsberetningen:** Skal kortfattet beskrive hva laget har gjort i året som har gått, hvordan laget har fulgt opp arbeidsplanen som ble vedtatt i fjor, hva lokallaget har oppnådd og vurdere hva som er bra og hva som kan gjøres bedre.
- **Arbeidsplanen:** Skal beskrive hva dere har tenkt å gjøre i året som kommer og inneholde klare prioriteringer. Hva slags aktiviteter skal dere gjennomføre for å nå prioriteringene deres?
- **Budsjettet:** Skal vise hvordan lokallaget har tenkt å bruke penger i det kommende året.
- **Regnskapet:** Skal vise hvordan pengene ble brukt i året som gikk. Det trenger ikke være så avansert, men en oversikt over hva slags inntekter og utgifter laget har hatt. Regnskapet skal revideres av revisor. Det trenger ikke være en statsautorisert revisor. Det eneste kravet er at revisor ikke skal sitte i styret. Les mer om regnskap og budsjett i kapittel 6.

- **Innkomne forslag:** Alle innkomne forslag (saker som et eller flere medlemmer ønsker behandlet på årsmøtet) skal sendes ut til medlemmene med sakspapirene. Dette er gjerne politiske uttalelser. Les mer om hvordan man skriver en uttalelse i Ressursbanken.
- **Innstilling til valg:** Styret bør sørge for at valgkomiteen setter i gang arbeidet god tid før årsmøtet. Valgkomiteen skal komme med forslag på hvem som skal velges til nytt lokallagsstyre, revisor og delegater til fylkesårsmøtet. Valgkomiteen bør gjøre et godt forarbeid og kontakte alle gamle og nye kandidater før de setter opp sitt forslag.

Tips til gjennomføring

Begynn møtet med å godkjenne innkallingen, dagsorden og velge møteleder, referent og to underskrivere av protokoll. Styret bør ha forespurt en møteleder og referent på forhånd, slik at de kan være forberedt på den jobben som skal gjøres. Mange setter ned en redaksjonskomité som kan lage en innstilling på endringsforslagene som kommer inn i løpet av møtet. Årsberetningen og regnskapet bør behandles først. Debatten om disse sakene kan få konsekvenser for behandlingen av andre saker, som for eksempel vedtektene og valg. Budsjettet må sees i sammenheng med arbeidsplanen fordi de organisatoriske prioriteringene kan få økonomiske konsekvenser.

Vedtak

Flere lokallag har tradisjon for at det er mulig å levere forslag på politiske uttalelser helt fram til møtet starter. Da er det viktig at disse kan gjøres raskt tilgjengelig for deltakerne.

Endringsforslag må leveres skriftlig til ordstyrerne og refereres muntlig. Om årsmøtet velger en redaksjonskomité innstiller de på forslagene. Det vil si at de kommer med en anbefaling på hva de mener årsmøtedeltakerne bør stemme.

Årsberetningen og regnskapet skal kun godkjennes og ikke vedtas. Man kan heller ikke komme med endringsforslag til disse sakene.

Valg

- På årsmøtet velges et nytt styre. På forhånd har en valgkomité kommet med en innstilling, en anbefaling, på hvem som skal velges inn i styret.
- Ikke alle vet hvordan det er å sitte i et lokallagsstyre. Valgkomiteen må derfor være tydelig på hva som forventes av et styremedlem og deres verv.
- Er det flere kandidater som har lyst på det samme vervet, bør det gjennomføres skriftlig votering.
- Det gjennomføres valg på hvert av styrevervene. Dersom årsmøtet er enige i valgkomiteens innstilling kan valget foretas ved akklamasjon (klapping).

Sett av tid til politisk diskusjon og sosialt samvær

Det er mange formaliteter knyttet til årsmøtet, så det er fint å sette av tid til å bli mer kjent også. Mange lag inviterer ofte en innleder til å holde en politisk innledning eller appell til en egen diskusjon på årsmøtet. SV sentralt eller fylkeskontoret kan kontaktes hvis det er ønskelig med besøk derfra. Inviter gjerne til sosialt samvær etter at møtet er gjennomført, gjerne med enkel bevertning.

Tips til etterarbeid

Protokollen bør inneholde tid og sted for møtet, hvem som var til stede, hvilke saker som var på dagsorden, alle forslag som kom inn, alle vedtak som ble gjort og hvem som ble valgt. Den godkjennes ved at de valgte underskriverne signerer den.

Protokollen og alle sakspapirer må arkiveres og sendes inn til fylkeslaget og sentralt, slik at det også blir arkivert der. Både fylket og partikontoret må få beskjed om nye kontaktpersoner og styreverv. Avgått leder må legge inn det nye styret i medlemsregisteret. Når kontaktinformasjonen blir oppdatert i partiets medlemsregister, vises denne informasjonen automatisk på oversikten med kontaktinformasjon på nettsidene.

Alle uttalelser som blir vedtatt, bør bli videresendt til de rette mottakerne og sendes til lokalmedia sammen med en kort pressemelding med informasjon om vedtak og nytt styre. Få gjerne noen til å ta bilder fra årsmøtet som dere legger ut på sosiale medier og sender med pressemeldingen.

Lokallagsmøter

Mange lokallag arrangerer medlemsmøter eller åpne møter. Det er veldig mange måter å arrangere et slikt møte på.

Tips til forberedelse av lokallagsmøter

Tema

Bestem dere gjerne for et tema for møte, som engasjerer. Det kan variere fra å ha et lokalt, nasjonalt eller internasjonalt fokus, dagsaktuelle saker eller mer langsiktige ideologiske problemstillinger. Det er også vanlig å arrangere medlemsmøter rundt behandlingen av viktige organisatoriske og politiske saker, som for eksempel nominasjon og programarbeid.

Tid og sted

Ikke fastsett dato og tid før dere har undersøkt om de eventuelle innlederne dere ønsker til møtet, faktisk kan delta. Samtidig må dere ikke være så sent ute, at dere ikke får reservert et egnet lokale og mobilisert folk til å komme. Terskelen er ofte lavere for medlemmer, særlig nye, å oppsøke et offentlig sted, f.eks. et samfunnshus eller en kafé, enn å komme hjem til et styremedlem. Stedet må være universelt utformet, slik at det er tilgjengelig for alle.

Ved å innføre faste steder, faste tidspunkter og regelmessige møter skapes en kontinuitet, som kan bidra til at flere medlemmer deltar jevnlig på møtene.

Innledere

Dyktige innledere er viktig for å kunne arrangere et godt møte. Ønsker dere en sentral politiker kan dere kontakte SV sentralt. Da er det lurt å sende henvendelsen i god tid, siden enkelte sentrale politikere ofte har mye på programmet. Sett gjerne opp noen alternative datoer og flere personer som kan være aktuelle å ha på besøk. Vær spesifikk på den faglige bestillingen når dere ønsker sentrale innledere, og gi dem god praktisk informasjon om arrangementet slik at de kan være best mulig forberedt. Husk at også ressurspersoner fra nærmiljøet og lokalpolitikken kan være gode og aktuelle som innledere.

Invitasjon

Bruk tid på å lage en god invitasjon, der tema og problemstillingene for møtet kommer tydelig fram. Bruk sosiale medier for å gjøre møtet kjent, og legg gjerne ut bilder fra arrangementet i etterkant av møtet. Hvis temaet ikke er en veldig konkret problemstilling for lokallaget eller kommunen, kan nabolokallag også godt inviteres.

Inviterer dere til et åpent møte, kan det være lurt å annonsere i sosiale medier hvis dere har økonomiske ressurser til det. Husk å invitere lokalavisa til å komme. Noen ganger kan de også være interessert i å omtale møtet i forkant.

Det anbefales å legge inn lokallagets arrangementer og aktiviteter i Zetkin. Da blir arrangementet synlig for medlemmer, de kan melde seg på og bidra til aktiviteten, dersom det er behov for det. Da blir også arrangementet synlig på sv.no.

Dersom temaet er lokale problemstillinger eller programarbeid, kan det være smart å invitere organisasjoner og ressurspersoner

i nærmiljøet til å komme med innlegg eller innspill. "Gi SV beskjed" som konsept beskrives mer utfyllende under kapittelet om programarbeid.

SV-medlemmer kan være travle folk, så det er alltid lurt å invitere dem i god tid, og gjerne sende ut en påminnelse noen dager før møtet. Styremedlemmene i lokallaget bør ringe til medlemmene å høre om de har anledning til å komme. Kanskje er det hensiktsmessig å bytte dato, slik at flere kan delta. Det er uansett en god mulighet for styret til å komme i direkte kontakt med medlemmene.

Tips til gjennomføring

De ansvarlige for arrangementet bør møte opp i god tid, slik at de kan ordne lokalet, sjekke ut teknisk utstyr og ta en prat med innlederne.

Det er behagelig for de frammøtte å forholde seg til én forberedt møteleder med dyktig ordstyring. Ordstyreren bør beregne god tid til spørsmål og kommentarer fra de frammøtte.

Det kan også være smart å ha en referent som skriver ned det viktigste som blir sagt. Særlig hvis det har kommet mange innspill til det politiske arbeidet. Det er også hyggelig å kunne overrekke eksterne innledere en gave som takk for at de stilte opp. Enkel servering (for eksempel kaffe, frukt og kjeks) er også fint å ha.

I Ressursbanken finnes en egen huskeliste for gjennomføring av møter.

SV-kafé og sosiale arrangement

Det er flere fylkes- og lokallag som arrangerer SV-kafé, for eksempel én lørdag i måneden. Man tar opp aktuelle og interessante temaer og kan dele på å ordne bespisning. Slike møteplasser har en lavere terskel for deltakelse for mange enn tradisjonelle medlemsmøter.

Sosialt samhold er viktig for at lokallagsarbeidet skal fungere, så inviter gjerne medlemmene i laget til sommeravslutning, grillkvelder, juleavslutning eller lignende. I valgkamper kan man invitere medlemmer og andre til å komme og se de TV-sendte debattene på pub eller et annet egnet lokale.

Tur, besøk og befaringer

Det er viktig å være kjent med lokalmiljøet deres. Et godt tips er å arrangere befaringer. Man kan for eksempel ta kontakt med lokale historielag, Naturvernforbundet eller tillitsvalgte for å

gjennomføre historiekvelder, turer og bedriftsbesøk. Dette er også en fin måte for lokallaget å gjøre noe litt annerledes på som kanskje flere enn de som pleier å dukke opp kan tenke seg å delta på.

Politikerbesøk

Alle lokallag kan invitere både SVs stortingsrepresentanter, partiledelsen, sentralstyremedlemmer, utvalgsledere eller andre til å bidra på møter eller aktiviteter i lokallaget. De sentrale politikerne kan bidra med innledninger, debatter og appeller.

SVs sentrale politikere får dessverre ikke reist til alle som ønsker seg besøk. Husk at dere også kan invitere dyktige folk fra fylket eller fra andre organisasjoner, hvis sentralt ikke har mulighet til å komme. Dersom dere får besøk er god planlegging nøkkelen til at det blir vellykket.

I Ressursbanken finner du maler for ulike arrangementer der sentrale politikere kan bidra.

Skolering (kurs)

Skoleringstilbudet i partiet skal både gi medlemmer, tillitsvalgte og folkevalgte en innføring i SVs politikk og organisasjon. Det skal også være opplæring i de ulike vervene medlemmene våre påtar seg, slik at de er trygge på hvilke oppgaver og ansvar vervene innebærer. Noen av skoleringstilbudene utvikles og gjennomføres av partiet sentralt, mens andre deler av tilbudene gjennomføres av fylkes- og lokallagene.

Skolering kan være så mangt: skoleringsmøter i lokallaget, nasjonale konferanser eller en velkomstbrosjyre. Den vanligste formen for skolering er når lokallaget inviterer til et skoleringsmøte med en innleder som snakker om et politisk eller organisatorisk tema. I forkant av valgkampen bør for eksempel alle lokallag holde et skoleringsmøte om valgkampsakene, slik at medlemmene i lokallaget lærer seg de viktigste argumentene for sakene SV går til valg på.

Kampanjer

Kampanjer er en måte å organisere den mest verdifulle ressursen vi har: tid. Både SV sentralt, lokallag og fylkene tar initiativ til politiske kampanjer. Målet med de nasjonale kampanjene er at hele partiet, fra lokallagene til SV sentralt, i en avgrenset periode jobber samlet og målrettet med ett tema eller sak. Den politiske effekten av en kampanje avhenger av hvor mye lokal aktivitet vi klarer å skape.

Ved at lokallaget deltar i kampanjene kan dere tilby medlemmene et bredt aktivitetstilbud, og samtidig bli fulgt opp fra sentralt eller fylket med informasjon, skolering, materiell, forslag til leserinnlegg osv. På denne måten kan medlemmer skolerer i politisk arbeid som man ellers bare har muligheten til i valgkamper.

Verving av nye medlemmer bør være en del av alle kampanjer som lokallag deltar i eller arrangerer selv.

Kampanjer er effektive fordi de har klare mål som enten blir oppnådd eller ikke. En vellykket kampanje handler ikke bare om å få de politiske kravene sine oppfylt der og da. Det kan også bety og få gjennomslag tre måneder senere eller ti nye medlemmer i lokallaget. En kampanje trenger heller ikke være veldig stor og tidkrevende – for eksempel kan man ha en kampanje i sosiale medier med bilder og videoer over en periode som setter søkelys på en sak.

Ønsker lokallaget å gjennomføre en egen kampanje er det noen ting man bør huske på:

Tips til gjennomføring av kampanjer

- **Forberedelser:** Skape mulighetene og legge grunnlaget for å lage en kampanje. Her legger vi sammen våre ressurser for å oppnå et felles mål. Denne fasen kan vare dager, uker eller måneder. Denne perioden skal man bruke til å kartlegge terrenget, formulere historien om hva kampanjen skal handle om, hvorfor den er viktig, finne problemstillingene og målene, finne folk som skal ha ansvaret for kampanjen og velge målgruppe dere skal nå ut til.
- **Kick-off:** En kampanje kan ikke kripe inn i tilværelsen uten at noen merker det. Da vil den forsvinne like fort og usett. Sett en dato da alt må være klart av materiell og planer. Arranger et møte (kanskje sammen med andre organisasjoner som er opptatt av temaet dere har valgt?), en fest eller kanskje en konsert som samler medlemmene som skal være med på reisen. Man må skape entusiasme og en forståelse av at NÅ begynner det.
- **Høydepunkter (flertall):** Små eller store høydepunkter må legges underveis i kampanjen: et åpent møte med en politiker, filmvisning, morgenaksjon, feire at man har fått x antall underskrifter osv. Målet må hele tiden være at høydepunktene bidrar til mer støtte – mer mobilisering og mer engasjement rundt kampanjen.
- **Høydepunktet (entall):** Burde komme på tidspunktet hvor kampanjen faktisk har nådd sin topp. I en valgkampanje er høydepunktet selvsagt: valgnatta. Andre ganger kan det være en symbolsk dato som 1. mai eller 8. mars. Det kan også være en overrekking av underskrifter eller et forslag som skal stemmes over i kommunestyret. En kampanje er tidsavgrenset så etter høydepunktet er kampanjen over.

Valgkamp

Valgkamp handler om å synliggjøre SVs politikk og kandidater. Ingen valgkamper er like, og hvilke hovedsaker og valgkampaktiviteter som blir prioritert vil variere.

SVs hovedsaker er å redusere forskjeller og utslipp, så hovedsakene vil bli innenfor de stolpene.

Valgkampen må forberedes i god tid før høsten det er valg. Flere lokallag setter ned forberedende valgkampgrupper, som jobber i mellomvalgår med å forberede valgkampen. Da kan årsmøte vedta en plan for valgkampen, så sikrer man en god forankring i hele lokallaget. I lokalvalgsår skjer det aller viktigste før 31. mars. Da må SVs lokale valglister være klare. Det er også viktig å ha en god prosess i lokallaget om det programmet man går til valg på. Fra nominasjonsfristen og fram til sommeren har SV skoloringstilbud for lokale kandidater.

Senest i juni må partiprogram og materiell sendes i trykken. Sentralt vil også tilby trykket materiell og profilmateriell med logo og slagord til subsidiert pris, gjennom det som heter valgkamppakka.

Enten det er lokal- eller stortingsvalg bør lokallaget sette ned en valgkampgruppe tidlig på nyåret, som leder arbeidet med gjennomføring av valgkampen. Gruppen bør ledes av noen som sitter i styret og har tett kontakt med toppkandidatene og fylkessekretæren. Alle lokallag må ha en plan for arrangementer, standsvirksomhet, mediearbeid og synlighet i sosiale medier. SV åpner sin nasjonale valgkamp tidlig i august. Fra midten av

august dominerer valgkampen i de nasjonale mediene. De to siste ukene før valgdagen i september er det hektisk innsjutt. De siste ukene er viktige, for mange bestemmer seg for hva de vil stemme helt opptil stemmefristen. Det er ofte svært få stemmer som kan avgjøre om man får et mandat eller ikke.

I de fleste kommunestyrer begynner valgtekniske og politiske forhandlinger umiddelbart etter at valgresultatet er klart. SVs forhandlingsposisjon må avklares og ansvaret for å forhandle må fordeles før valgdagen. Det er også et sentralt forhandlingsteam, som kan bistå i dette arbeidet. I oktober og november bør dere også bruke tid på å evaluere valgkampen, både politisk og organisatorisk.

Andre aktiviteter

Her kommer noen flere eksempler på aktiviteter dere kan gjennomføre i lokallaget.

Merkedager

Kvinnedagen, 1. mai og Verdens miljødag er gode anledninger til å markere SV-politikk. Da kan man arrangere åpne møter, ha stands eller invitere til sosiale treff. For eksempel er det en tradisjon i mange lokallag å arrangere 1. mai-frokost. Der inviteres det ofte en appellant samt at sang og sosialt samvær står i fokus.

Stand

En tradisjonell partiaktivitet er å stå på stand. Dette er veldig vanlig i valgkamper, men det er fullt mulig å gjøre det ellers i året også. Fordelen med å stå på stand er at man kommer i kontakt med folk, kan få innspill og man gjør partiet synlig i nærmiljøet. Det er mulig å gjøre standen litt mer "utradisjonell". Tilpass standen til hvilket tema dere ønsker å formidle. For eksempel kan dere ha en quiz med en spennende premie. Bruk fantasien! Det er lurt å gjøre standen barnevennlig slik at foreldre kan stoppe opp og ta en prat.

Husk at man stort sett må søke om standstillatelse hos politiet eller eventuell eiendomsbesitter.

I SVs nettbutikk finnes effekter og materiell som kan være nyttig å ha med seg på standen.

Mobiliser medlemmer med Zetkin

I SV benytter vi et digitalt verktøy som heter Zetkin. Det brukes til organisering og mobilisering av medlemmer til aktiviteter. I Zetkin oppretter du aktiviteter og kampanjer, og legger inn deltakere eller aktivister som selv kan melde seg på disse. Dersom medlemmer lager en bruker i Zetkin, kan de selv logge inn for å få oversikt over alle aktiviteter som lokal- eller fylkeslaget har lagt inn, og melde seg på disse ved et klikk. Når medlemmer er registrert til aktiviteter, vil du kunne sende informasjon til dem direkte, og de som er satt opp som ansvarlige for aktiviteten vil motta informasjon om hvem som er påmeldt og hvordan de kan kontaktes.

For å få tilgang til å organisere aktiviteter i Zetkin, ta kontakt med partikontoret.

På Zetkins hjemmesider finner du en egen manual (foreløpig kun på svensk), hvor du kan lese mer om hvordan organisere aktiviteter: <https://manual.zetkin.org/>

Kapittel 4

Medlemsoppfølging

I dette kapitlet gir vi en innføring i hvordan lokallaget kan følge opp nye, så vel som gamle, medlemmer. Vi kommer også med tips til hvordan dere kan gå fram for å verve nye medlemmer. Til slutt gir vi en kort innføring i hvordan lokallaget kan bruke medlemsregisteret for å holde seg oppdatert på medlemsbasen sin.

Medlemsoppfølging og involvering

Alt arbeidet som gjøres i lokallaget handler om medlemsoppfølging – nettopp fordi lokallaget består av medlemmer og lokallaget er det viktigste tilbudet SV-medlemmer har. Det er viktig at lokallaget er bevisst på dette ansvaret. Kulturen i lokallaget bør være åpen, og aktivitetene bør være relevante og attraktive for alle medlemmer av partiet.

Det er lokallagets ansvar å aktivisere medlemmer lokalt og tilby dem ulike måter å engasjere seg på så de får brukt sin kompetanse og sine interesser. Ved å være en attraktiv arena for medlemmene, vil lokallaget bli større, mer synlige og få større gjennomslagskraft.

Samtidig vet vi at størrelsen og aktiviteten i lokallagene varierer rundt om i landet. Dere må diskutere i styret hva dere kan oppnå og hva som er viktigst for dere å prioritere. Her er noen forslag til hvordan dere kan følge opp og engasjere deres medlemmer gjennom godt lokallagsarbeid.

Tilby medlemmene å engasjere seg i politikkutvikling både lokalt og nasjonalt

- Inviter alle medlemmene til å utvikle det lokale partiprogrammet.
- Inviter interesserte medlemmer til å delta i behandlingen av by-/kommunestyre-saker.
- Inviter medlemmene til å delta i regionale og nasjonale prosesser og innspillsrunder, slik som arbeidsprogramprosessen.

Tilby politisk skolering og debatt

- Arranger temamøter, debatter, filmkvelder, dialogmøter eller lignende om aktuelle nasjonale og lokale saker.
- Kontakt gjerne SV sentralt for å få sentrale innledere til å holde ulike skoleringsopplegg for lokallaget.

Tilby medlemmene å delta i valgkamp og praktisk organisasjonsarbeid

- Sett en lav terskel for å bli tillitsvalgt og husk at det er mange ulike ting dere kan trenge hjelp til i lokallaget.
- Inviter medlemmene til å bidra i valgkampen på stands, debattmøter, sosiale medier, løpeseddelutdeling og så videre.
- Involver lokallaget i aktiviteter og frivillig arbeid som er SV-politikk i praksis. Det kan være frivillig innsats, politiske støttemarkeringer, underskriftskampanjer eller lignende.
- Oppfordre medlemmene til å skrive leserinnlegg og kronikker. Kanskje er det noen som kan bidra med innsalg av mediasaker, oppdatering av lokallagets sider på sosiale medier og lignende.

Hold medlemmene oppdatert og del informasjon

Alle lokallag burde ha en egen Facebookside som brukes aktivt for å fronte lokale saker, skape debatt og holde medlemmene og andre oppdatert på arrangement nasjonalt og lokalt. Les mer om dette i kapittel 5. Følg "SVparti" sentralt og fylkeslaget. Del poster derfra med jevne mellomrom. Oppfordre medlemmer til å dele poster på sine private sider.

I større lokallag kan det være aktuelt å sende regelmessige nyhetsbrev til medlemmene. Dette kan man gjøre fra medlemsregisteret. Fokus for nyhetsbrevet burde være å informere medlemmer om måter de kan engasjere seg i

lokallaget, enten gjennom deltakelse i politiske prosesser eller ved å bidra praktisk til gjennomføring av en aktivitet eller et arrangement. SV sentralt sender nyhetsbrev til alle medlemmer en gang i måneden.

Verving og rekruttering

Medlemmene våre har en tilhørighet til SV og kjenner til vår politikk og er derfor viktige ambassadører i sitt lokalmiljø og nettverk. Medlemmer som i tillegg engasjerer seg i lokallag og lokalpolitikk er ressurspersoner i valgkamp, endringsagenter og folkevalgte. Flere medlemmer er viktig for økt oppslutning og økt politisk gjennomslagskraft.

Rekruttering av nye medlemmer

- Tenk rekruttering i alt dere gjør – spør alltid folk som er aktive eller støttespillere i lokallaget om de vil bli medlem.
- Del innmeldingsinformasjon på alle møteplasser og arenaer dere deltar – avslutt enhver debatt eller temamøte med en slide eller oppfordring: Gå inn på sv.no/bli-medlem/ og meld deg inn i dag!
- Snakk positivt om å være medlem og hva man får ut av et medlemskap. Husk at man ikke må være enig i all politikken for å bli medlem, men at man kan være med å påvirke hvis man blir med!
- Ha vervestands og målretta vervekampanjer (for eksempel mot studenter). Slike kampanjer burde knyttes mot en konkret politisk sak der SV tar et tydelig standpunkt.
- Bruk sosiale medier! Det er viktig at lokallaget har sin egen Facebook-side og bruker denne aktivt. Del jevnlig innmeldingsinfo, spesielt i perioder der man har mye aktivitet og positiv oppmerksomhet i media nasjonalt og lokalt.
- Spør venner og bekjente direkte om de vil være med.

Følg opp nye medlemmer og inkluder disse i lokallaget

Lokallaget bør kontakte nye medlemmer per telefon og ønske dem velkommen i lokallaget innen to uker etter innmelding. Inviter dem gjerne til en kaffe hvor de kan møte lokallagslederen sin. Målet med møtet er å gjøre medlemmet kjent med lokallaget og høre hva hen kan tenke seg å bidra med. Det personlige møtet er viktig for å aktivisere folk. Et velkomstbrev vil ikke ha samme effekt som en personlig samtale. Send/del ut nyttig informasjon til nye medlemmer når dere treffes, med kontaktinfo til styret, arrangementsoversikt, introduksjonsbrosjyre om SV og lokalt partiprogram. Følg opp telefonsamtalen/kaffemøtet med å invitere medlemmet til et relevant arrangement kort tid etterpå. Sørg for at vedkommende får delta på den måten hen ønsker. Gi gjerne konkrete arbeidsoppgaver som reflekterer dette.

Dersom dere har fått en del nye medlemmer kan dere arrangere samling for nye medlemmer – gjerne i samarbeid med fylkeslaget eller andre lokallag i nærområdet. Formålet med møtet er å gi nye medlemmer en introduksjon til partiet og lokallagets historie, politikk og organisasjon, og diskutere hvordan de ønsker å bidra til partiet videre. Dere finner flere tips i Ressursbanken.

Innmeldingsmåter

Det finnes to måter å melde seg inn i SV: Innmeldingssiden på nett eller på SMS.

SMS

Personer kan enkelt melde seg inn ved å bruke SMS. Send «innmelding [navn] [din e-post] [din adresse]» til 2090. Da vil kontingenten på kr 100 trekkes automatisk fra telefonregningen. I løpet av kort tid vil man motta en bekreftelse på sitt medlemskap og en kvittering på at kontingenten er betalt.

Nettsiden

Man kan også oppfordre folk til å melde seg inn via vårt innmeldingsskjema på nettsiden: www.sv.no/bli-medlem. Da vil medlemmet få tilsendt betalingsgiro på e-post.

Velkomstpakke

Alle nye medlemmer får tilsendt en velkomstpakke i posten fra SV sentralt. Pakken inneholder et velkomstbrev, en introduksjonsbrosjyre om SV og strøartikler.

Vervetips

- Vær hyggelig, synlig og tydelig
- Ha øyekontakt
- Lytt mer enn du snakker selv
- Sørg for at personen vet hva et medlemskap innebærer og hva som skjer videre før hen går
- Følg opp at vedkommende faktisk melder seg inn og ta selv ansvar for å invitere hen på neste møte

Medlemsregisteret

Medlemsregisteret vårt, Hypersys, er et nettbasert register der vi har registrert alle lag, verv og medlemmer. Leder og sekretær i lokallaget har tilgang til medlemmer og verv i eget lokallag. Det betyr at dere selv kan:

- Se medlemslister og skrive ut enkle lister i Excel ved behov
- Oppdatere hvem som sitter i styret eller har andre verv i laget
- Sende e-post til medlemmer
- Se hvem av medlemmene i laget som har betalt årets kontingent

For å logge inn bruker man sin e-postadresse på sv.hypersys.no. Klikk "glemt passord" første gang du logger på eller for å opprette nytt passord. Fullstendig brukerveiledning til medlemsregisteret finner du i Ressursbanken.

Det er viktig at styret holder seg oppdatert på medlemsbasen sin slik at dere kontakter nye medlemmer eller personer som er tilflyttet lokallaget. Partikontoret sender også ut beskjed dersom laget har fått nye medlemmer eller noen har meldt flytting.

Personvern

Hvem som er medlemmer i partiet er sensitiv personinformasjon og skal ikke spres til utenforstående eller andre medlemmer av partiet. Dere kan gi lister til nominasjons- og valgkomiteer. Hvem som har tillitsverv i partiet er ikke sensitiv informasjon.

Bruk lange og unike passord på kontoer i medlemssystemet, epost, og andre ting som brukes til partiarbeid. Sørg for å alltid installere sikkerhetsoppdateringer på PC og mobiler. Vær varsom dersom du mottar e-post med lenker eller spørsmål om passord, personlig informasjon og liknende.

Dersom noen som ikke skulle ha tilgang til medlemsregisteret får dette eller dere mister kontroll på e-postkontoene deres eller innloggingen, må dere ta kontakt med partikontoret øyeblikkelig. Det samme gjelder dersom medlemsinformasjon kommer på avveie. Alle med tilgang til medlemsregisteret har ansvar for å følge lovverket og minimere konsekvensene av eventuelle avvik.

Dersom dere skal sende medlemslister videre til andre i organisasjonen må disse krypteres. Nærmere beskrivelse av hvordan dette gjøres finner du i brukerveiledningen for medlemsregisteret.

Medlemskontingent

Kontingentkravet sendes ut i februar/mars. I juni kommer normalt første purring. SV sentralt sender ut kontingentfaktura og purringer.

Det er viktig at laget planlegger ringedugnad i november og desember til alle medlemmer som vil bli slettet ved nyttår

dersom de ikke betaler. Dette gjøres i samarbeid med fylket. Hvis et medlem tar kontakt fordi de ikke finner eller ikke har mottatt faktura kan fylkessekretær laste ned faktura i medlemsregisteret og sende det til medlemmet. Medlemskap som blir tegnet i november eller desember regnes for gyldig påfølgende år.

Kapittel 5

Informasjon og mediearbeid

I dette kapitlet beskrives partiets informasjonskanaler, som sosiale medier. Kapitlet gir også en del generelle medietips og helt konkrete tips til å lage leserbrev og pressemeldinger.

Intern informasjonsflyt i lokallaget er viktig. SV skal ha en organisasjonskultur som bærer preg av åpenhet og enkel tilgang på informasjon. Manglende informasjon kan være skadelig for en organisasjon. Ta ikke for gitt at andre organisasjonsledd har fått nødvendig informasjon. Politiske diskusjoner som kun foregår i «lukkede rom» gir ingen effekt på valgresultater eller rekruttering.

Nettsiden og Ressursbanken

www.sv.no er en viktig informasjonskilde for SV. Både med tanke på egne medlemmer og publikum for øvrig.

I Ressursbanken på nettsiden ligger maler og veiledninger som kan forenkle og profesjonalisere arbeidet i lokallaget. Alt fra sakspapirmaler til løpesedler og veiledninger på hvordan man arrangerer ulike typer arrangementer. Hvis du har et tips til noe som burde vært tilgjengelig, ta gjerne kontakt med partikontoret på post@sv.no.

På nettsiden finnes også en oversikt over alle lokallagene i SV. Kontaktinfoen på nettsiden blir hentet fra medlemsregisteret. Det er derfor svært viktig at kontaktinformasjonen til lokallaget alltid er oppdatert der.

Facebook

Sosiale medier (SoMe) kan være en effektiv måte å være synlig på, og informere medlemmer, sympatisører og potensielle velgere om hva lokallaget jobber med. Alle lokallag bør ha en egen SoMe-ansvarlig, som er ansvarlig for lokallagets profiler på ulike digitale sosiale plattformer. Alle lokallag bør som et minimum ha en egen Facebook-side. Sosiale medier er i stor grad et sted hvor folk får og oppsøker informasjon. Det er viktig å ha et kritisk og gjennomtenkt forhold til informasjonen som legges ut og deles der.

På Facebooks nettsider finner du informasjon om hvordan du oppretter en Facebook-side. Trenger du hjelp med dette, ta kontakt med partikontoret eller fylkessekretæren i ditt fylke.

Tips til bruk av Facebook

- **Skriv kort og lek deg med ulike formuleringer.** Kan budskapet formidles på en enklere og mer konsis måte? Facebook-statuser under 40 tegn får 86 % mer deltakelse enn lengre oppdateringer. Folk leser stort sett ikke mer enn én setning, så prøv å være kortfattet.
- **Bruk bilder og filmer.** Det er populært og fører gjerne til at folk stopper opp og leser teksten. Pass på at du har rettighetene til bildene. Det er viktig at teksten passer med bildet.
- **Legg ut oppdateringer jevnlig.** Under valgkamper er folk mer mottakelige for politiske oppdateringer, men prøv å begrense det til 2-3 oppdateringer om dagen. Hvis det blir for mange, mister folk interessen.
- **Timing er viktig i sosiale medier.** Ikke legg ut før kl. 07.30 eller etter kl. 22. Unngå å legge ut info mellom kl. 15.00 og 18.00. Da er folk opptatt med å komme seg hjem fra jobb og lage middag.
- **Del og følg hverandre.** Vær en stolt SV-er. Post meninger og artikler som representerer SV. Profiler deg selv og andre SV-ere. Kommenter på innlegg, del innlegg og lik andre SV-ere sine statuser og oppdateringer. Støtt hverandre i diskusjoner. Del gjerne statusene til SV sentralt videre på deres lokale side.
- **Ikke hiss deg opp.** Svar saklig på kritiske innlegg og spørsmål. Husk at du skriver for resten av leserne dine, ikke den ene som vil kverulere. Bruk tiden på de som kommer med saklige spørsmål. Folk liker positive mennesker.

- **Involver og engasjer folk.** Det heter sosiale medier av en grunn. Spør gjerne hva folk mener om en sak, og vær åpen for innspill. Svar på spørsmål og kommentarer. Oppfordre gjerne folk til å melde seg inn i SV, gjerne i forbindelse med en politisk sak.

Andre informasjonskanaler

Lokallagsepost

Lokallagene får tilsendt informasjon på e-post fra partikontoret jevnlig om aktuelle politiske og organisatoriske prioriteringer, informasjon om frister og saker det er ønske om innspill til. Endrer dere lokallagsleder utenom det ordinære årsmøtet i starten av året, er det derfor viktig å gi beskjed til fylkessekretær og medlem@sv.no.

Lokale pakker

Noen ganger i året sender partikontoret ut nyhetsbrev som gjerne dreier seg om en kampanje eller en partimerkedag, eksempelvis 8. mars og 1. mai. Nyhetsbrevene inneholder både forslag til aktiviteter, leserinnlegg, delebilder til sosiale medier og av og til materiell som lokallaget kan trykke opp. Dette materialet blir som regel også gjort tilgjengelig i Ressursbanken.

Nyhetsbrev

Månedlig sender partikontoret ut nyhetsbrev til medlemmer og abonnenter med ukens viktigste SV-nyheter, i tillegg til jevnlig nyhetsbrev til tillits- og folkevalgte.

E-postadresse med SV-domene

Vi anbefaler lokallagene å bruke e-postadresser med SV-domene, som for eksempel bergen@sv.no. Ta kontakt med partikontoret dersom dere ønsker en slik løsning.

E-postadresse gir også tilgang til mange ulike produkter i Microsofts skyløsning, for eksempel fildeling, epostlister, og

påmeldingsskjema. På mange måter tilsvare det google sine løsninger.

E-postutsendinger til medlemmer i lokallaget

Det er viktig å holde medlemmene i lokallaget oppdatert på aktivitetene deres og gi dem mulighet til både å delta og påvirke. I medlemsregisteret finner dere kontaktinformasjon til medlemmene deres. Dere kan sende ut e-post direkte til medlemmene gjennom en egen funksjon i registret.

Lokalt mediearbeid

Mediearbeid er en viktig del av det politiske arbeidet. Gjennom aviser, radio, tv og internett kan vi nå mange med vårt budskap og det vi kjemper for. Et intervju, en reportasje fra et arrangement eller et leserinnlegg er effektive måter å gjøre arbeidet vårt kjent på. Her er først noen generelle tips, deretter litt informasjon om hvordan en kan skrive gode leserinnlegg og pressemeldinger.

Generelle medietips

Noen enkle prinsipper som gjelder nesten all kommunikasjon (leserbrev, innledninger, debatter etc):

- Ha en god virkelighetsbeskrivelse/problembeskrivelse som folk kjenner seg igjen i.
- Vis at du bryr deg. Hvorfor er det du forteller viktig? Hvem er det viktig for?
- Ha konkrete løsninger. Hva vil du gjøre?

Andre tips

- **Bestem dere/deg for hva som er de viktigste argumentene.** I en intervjusituasjon må man holde fast på hovedpoengene. Det er lurt å gjenta seg selv, og unngå å bruke tid på spørsmål som ikke er så viktig.
- **Gjør mest mulig av arbeidet selv.** Skriv en pressemelding som forklarer det viktigste budskapet, slik at journalisten enkelt kan bruke poengene og sitatene derfra.
- **Arranger tydelige motiv for fotografen, gjerne motiv som forklarer budskapet.** Originale og morsomme motiv er populære i media og øker sjansen for å få et bra oppslag. Ta gjerne egne bilder av aksjonen eller møtet i tilfelle avisa ikke har med egne fotografer.
- **Ha jevnlig kontakt med journalister.** Da er det enklere å få oppslag på egne saker, og journalisten vet hvem han eller hun skal ta kontakt med for å få kommentarer på andre saker.
- **Vedta uttalelser i lokallaget.** Særlig på årsmøter og store medlemsmøter er det lurt å vedta hva lokallaget mener om viktige saker. Skriv gjerne uttalelser slik at de kan brukes direkte som leserbrev: Ikke for lange og med hovedpoenget i starten. Om lokallaget har vedtatt partiprogram kan det være lurt å sende dette til lokalavisa før journalistene ber om det. Det er ikke sikkert de andre partiene husker på det og man kan få et godt oppslag.

- **Benytt agurktida/sommertida.** Om sommeren og i ferier er det enklere å komme på trykk. Journalistene, ofte sommervikarer, trenger stoff til avisene.
- **Er du usikker eller redd for at journalisten skal vri og vende på det du sier?** Du har rett på gjennomlesning av dine sitater i intervjuet før det går i trykken. Be om sitatsjekk.
- **Finn gode eksempler.** Et av de viktigste nyhetskriteriene er at saken har konsekvenser for enkeltpersoner.

Eksempel 1:

Du vil ha på en sak om urimelig store forskjeller i SFO-tilbudet. Sett journalisten i kontakt med en familie som har et godt tilbud til en rimelig pris, og en familie som har et dårlig tilbud.

Eksempel 2:

Du vil lage en sak om ufrivillig deltid. Sett journalisten i kontakt med en som jobber deltid og som kan fortelle om hvordan det er.

I begge disse eksemplene får vi personifisert og konkretisert problemstillingen, og journalisten vil gi deg muligheten til å fortelle hva SV vil gjøre med saken.

Leserinnlegg

Leserinnlegg er en kort tekst som oppfordrer folk til å ta stilling i en politisk sak. Leserinnlegg i lokalaviser blir lest av mange i nærmiljøet og er derfor en viktig måte å nå ut til potensielle velgere på. Leserinnlegget kan være en uttalelse som er vedtatt av lokallaget eller det kan være skrevet av enkeltmedlemmer.

Det er flere grunner til å skrive leserinnlegg:

- Flytte debatten i vår retning. Leserinnlegget bør få folk til å endre mening – slik kan en være med på å vinne saken. Et leserinnlegg bør ikke bare ha med fakta, men også en konklusjon med forslag til handling.
- Gjøre SV og lokallaget kjent. Dersom du er med i et SV-lokallag er det et mål at folk i lokalsamfunnet får vite hva lokallaget mener. Leserinnlegg er en god informasjonskanal som kan bidra til å gjøre SVs politikk til et samtaleemne rundt om i Norge.

Et leserinnlegg bør inneholde:

1. En enkel overskrift som sier noe om innholdet og hovedpoenget.
2. En kort innledning (ingress) som presenterer standpunktet ditt på en måte som gir leseren lyst til å lese videre.
3. Argumenter og fakta som støtter opp under det du mener.
4. En konklusjon: Hva må gjøres? Skriv gjerne hva som kan gjøres på kort sikt og på lang sikt.
5. Signer med fullt navn og lokallag.

Konkrete skrivetips:

- Skriv enkelt og forståelig.
- Skriv det viktigste først.
- Skriv kort. Korte leserinnlegg blir lest av flere.
- Hold deg til én sak per innlegg.
- Hvis du påpeker noe du er mot – fortell hva du vil gjøre i stedet.
- Ta en ting om gangen. Har du mange argumenter bør ikke alle komme i samme avsnitt.
- Bruk eksempler.
- Ikke bruk ironi. Det fungerer sjeldent skriftlig.
- Overvurder aldri kunnskapen til leseren. Ta aldri for gitt at "dette er noe alle vet".
- Undervurder aldri intelligensen til leseren. Forklar ting og tillat deg å resonnerer.
- Hvis du er alene om å skrive og blir usikker, ta kontakt med andre i laget som kan lese igjennom.
- Fokuser først på det politiske innholdet, så på den språklige formen. Finn ut hva du vil si, før du finner ut hvordan du vil skrive det.

I valgkampen, og i sommeren før, bør lokallaget arbeide mer systematisk med å skrive leserinnlegg. Dere kan for eksempel sette ned en egen gruppe som følger med på nyhetsbildet, ferdigproduserer utspill og responderer på angrep fra andre.

I valgkampen (og ellers) er det både lurt og enkelt å bruke «ferdige utspill» som er laget av partikontoret eller fylket, for å kunne markere SV i en aktuell sak.

Grafisk profil

Noe av SVs troverdighet ligger i at vi er til å kjenne igjen fra en dag til den neste. Dette gjelder for politikken og holdningene våre, men også for hvordan vi presenterer oss visuelt.

Det sies at et bilde sier mer enn tusen ord. Dette illustrerer godt hvor viktig det er å ha et bevisst forhold også til hvordan vi framstår visuelt. Man skal umiddelbart vite at man holder en løpeseddel fra SV i hånden uansett om man får den fra lokallaget i Sandnes eller fra SV sentralt. De fire viktigste elementene for å skape gjenkjennelse i en visuell profil er:

- Logo (med slagord)
- Farger
- Skrifttyper (fonter)
- Bilder

Du kan laste ned vår logo og grafiske maler i Ressursbanken på sv.no. De fleste filene her må man ha Adobe-programmene Illustrator eller InDesign for å bruke. Om ingen i laget har disse programmene kan dere kontakte fylkessekretær. Send e-post til post@sv.no med en beskrivelse av hva dere ønsker hjelp til. Legg ved tekst og eventuelt bilde.

Fonten vi bruker i de grafiske malene er Degular. Ta kontakt med partikontoret for å få den tilsendt.

Brandmaster

Brandmaster er en digital plattform for å lage og distribuere grafisk innhold til trykk og digitale flater. På Brandmaster kan du finne masse ferdiglaget innhold til å dele på sosiale medier, illustrasjoner, fotografier og lignende.

Alle fylkeslag har lisens og tilgang til Brandmaster. Hvis dere trenger å få laget noe, kan dere ta kontakt med fylkessekretæren deres og spørre om de kan lage det for dere. Dersom lokallaget selv ønsker å få tilgang kan dere sende en henvendelse til post@sv.no. Lisens avhenger av størrelse på lokallaget, og varierer fra 1000 til 1500 kroner i året.

Nettbutikken

SV har egen nettbutikk med profilprodukter som t-skjorter, buttons og trykt materiell. Link til nettbutikken finner du i Ressursbanken. Hvis du ikke har tilgang eller har glemt passordet til butikken, kan du ta kontakt med partikontoret på post@sv.no.

Kapittel 6

Lokale partiprogram og politikkutvikling

Som politisk parti er det en viktig målsetning for SV å stille valglistene i flest mulig kommuner. I forkant av kommunevalget er arbeidet med lister og lokalprogram de viktigste prosessene for lokallagene og vi anbefaler å starte tidlig med dette arbeidet. Det gir bedre kvalitetssikret politikk, motiverte listekandidater og åpne og inkluderende prosesser. Vi skal i dette kapitlet se på hvordan man kan gå fram for å skrive gode partiprogrammer før vi i neste kapittel ser nærmere på nominasjon og listestilling.

Lokale partiprogram

Alle lokallag utarbeider lokale partiprogram i forkant av kommunevalget. Det trenger ikke være et langt dokument. Det er viktigere at det peker ut de viktigste prioriteringene lokallaget vil profilere seg på i den kommende fireårige kommunestyreperioden, enn at det tar for seg alle områder i kommunepolitikken. Husk at partiprogrammet også skal fungere som et styringsprogram. Programmet skal være styrende for hvilke saker og prioriteringer kommunestyregruppen gjør i kommunestyret.

- Lokallaget bør utnevne en programkomite i løpet av våren/tidlig høst året før valget. Den bør bestå av et utvalg av medlemmer fra lokallaget, og har ansvar for å utarbeide et forslag til partiprogram. Styret og en sittende kommunestyrerepresentant bør være representert i denne gruppen. En god anledning for å nedsette komiteen er på årsmøtet året før det er valg.
- Avhengig av størrelse på kommunen og antall medlemmer, vurder om det er spesielle politikkområder man bør sette ned egne arbeidsgrupper på eller invitere til temaspesifikke workshops og møter.
- Partiprogramprosessen må foregå demokratisk, der medlemmer og andre har mulighet til å komme med innspill underveis. Arranger medlemsmøte om programmet hvor medlemmer kan fortelle hva de synes er viktig tidlig i prosessen. Dere kan også be om innspill på e-post.
- Mange medlemmer jobber med og har kompetanse på saksfelt som er viktig for programmet, inviter dem med på programskrivning selv om de ikke sitter i programkomiteen.
- Det endelige programmet må vedtas på årsmøtet eller et eget medlemsmøte, der medlemmene i lokallaget får mulighet til å komme med konkrete endringsforslag til teksten. Mange lag velger å gjennomføre en ringerunde til alle medlemmer i forkant av dette møtet. Slik kan man sikre at oppmøtet blir godt og at flest mulig medlemmer får sagt sin mening om lokallagets politikk for de neste fire årene.
- Når programmet er vedtatt, er det viktig at lagets medlemmer og særlig listekandidater skoles i programmet. Det bidrar til at de er best mulig rustet til å markere og profilere SVs og lokallagets politikk i valgkampen.

Verdibudskap

Programmet bør ha et tydelig verdibudskap som sier noe om hvilke prinsipper SV styrer etter. Verdibudskapet bør komme først i programmet og legge grunnlaget for hvilke saker dere har valgt ut som hovedprioriteringer.

Eksempel på verdibudskap

Klimakrisen og ulikhetskrisen er vår tids store utfordringer. For å møte disse krisene må vi forandre Norge til å bli et foregangsland som trekker verden i en miljøvennlig og klimavennlig retning.

Hovedsaker

Den viktigste og kanskje vanskeligste jobben er å komme fram til de viktigste politiske sakene dere ønsker å jobbe med. Hvilke saker er det viktigst å prioritere i den neste kommunevalgperioden? Hvilke spørsmål engasjerer innbyggerne i kommunen og hvorfor trengs det et tydelig SV? Henger sakene sammen med verdibudskapet?

Når dere skal skrive partiprogram er det tre spørsmål som framfor noen andre er avgjørende å ha klare svar på:

- Hva er SVs viktigste sak?
- Hvorfor er SVs viktigste sak viktig for velgerne?
- Hvordan skal SV gjennomføre vår viktigste sak?

Hva?

Alle partiprogram må tydeliggjøre hva som er SVs viktigste saker. Helst bør SV ha én hovedsak, i høyden kan programmet peke på to-tre saker som er særlig viktig for dere.

Å prioritere er viktig for SV, og det er viktig for demokratiet. Dersom vi prioriterer tydelig i programmet, blir det lettere å drive valgkamp. Men det er også et selvstendig demokratisk poeng at politiske partier er ærlige om hva som er viktigst for dem. Velgerne har krav på å vite hva vi vil bruke tiden og ressursene på om våre kandidater blir valgt.

Det er viktig å vite forskjellen på en politisk sak og et politisk område. Skole er et politisk område. Det samme er kultur og miljø. Leksefri skole er en politisk sak. En god hovedsak må være konkret. Å si at "skole" er viktigst for SV holder ikke.

Hvorfor?

Det sies at en avgjørende forskjell på politikere og vanlige mennesker er at mens vanlige folk først identifiserer et problem, og deretter prøver å tenke ut en løsning, går politikere fram i omvendt rekkefølge: Først klekker de ut en sak de er for, deretter leter de etter et passende problem tiltaket vil løse.

Sant eller ikke, vi må alltid huske å begrunne hvorfor sakene vi løfter er viktige for andre enn oss selv. Vi må beskrive problemene vi ønsker å løse, med enkle og tydelige ord, og eksempler og språk som folk kan kjenne seg igjen i.

Hvordan?

Å beskrive hvordan SV skal få gjennomslag er ikke en oppgave for et partiprogram, men når dere skal velge ut lokale hovedsaker, bør dere også diskutere hvordan dere kan sikre gjennomslag. Et partiprogram som er fullt av løfter alle vet det ikke blir noe av, står svakt.

Vær konkret!

Politiske partiprogram er altfor ofte lite konkrete. Et typisk program inneholder flere titalls eksempler på ting partiet vil "styrke," "løfte" og "satse på".

Det er to problemer med "styrking", "løfting" og "satsing". For det første blir det vanskelig å skille seg ut. Alle partier kan love, og kommer garantert til å erklære, at de vil "styrke" både skole, eldreomsorg, kulturtilbud og kollektivtrafikk. Noe annet vil være overraskende ærlig, og dumt. For det andre gjør alt prat om "styrking", "løfting" og "satsing" programmene kjedelige og uforpliktende. Akkurat som det er et demokratisk poeng å gjøre velgerne kjent med hvilke saker vi prioriterer, er det viktig for lokaldemokratiet at politikerne er så tydelige som mulig på hvilke tiltak de vil sette i gang.

Likevel er det ofte vanskelig å være helt konkret. Økonomien i en kommune kan endre seg og de som skriver programmet har kanskje ikke fullstendig oversikt over alle sider ved den kommunale forvaltningen. For likevel å gjøre programmet så konkret som mulig kan dere følge fire råd:

- **Tallfest** det dere kan. Men ikke lov mer enn dere kan holde!
- **Si hva** dere vil gjøre først. Dersom det viktigste for SV er flere lærere i skolen, må dere skrive at det er saken vi vil prioritere først, framfor alle andre ting.
- **Si hvor** dere vil gjøre ting. Gode lokale programmer er fulle av geografi og stedspezifiske navn.
- **Bryt alt ned i håndterbare størrelser.** Ikke si: «SV vil tilsette flere lærere». Da er det bedre å si «SV vil at det ikke skal være mer enn 15 elever per lærer».

Språk

Når det kommer til språk, bør dere jobbe for å gjøre programmet så enkelt og tydelig som mulig.

Her følger fem enkle skriveråd:

1. **Skriv korte, enkle setninger.**
2. **Skriv alltid aktivt, og aldri passivt.** Si hvem som skal gjøre noe. Passivt: "Flere lærere bør tilsettes." Aktivt: "Nord-Odal kommune skal tilsette flere lærere."
3. **Vær konkret.** Unngå ord som "styrke", "satse" og "løfte".
4. **Unngå lange, vanskelige og tekniske ord.** Ingen fremmedord.
5. **Husk grundig korrektur.**

Gi SV beskjed

Når dere skal jobbe med politiske program lokalt, er det viktig å hente innspill fra lokalsamfunnet, organisasjoner og personer rundt dere. En effektiv måte å få innspill på er å gjennomføre Gi SV beskjed-møter, hvor dere inviterer organisasjoner og innbyggere til å legge fram sine viktigste saker. Fagforeninger, bedrifter, miljøorganisasjoner, idrettslag og kulturliv bør inviteres, og andre lag og organisasjoner som er særlig aktive hos dere.

Dersom lokallaget ikke har kapasitet til å gjennomføre et slikt møte, kan det være veldig fint å invitere seg rundt for å ta en kaffe med sentrale aktører i lokalmiljøet. Det kan også være et viktig signal å møte folk på deres "egen arena." På denne måten gjør man SV bedre kjent samtidig som man får plukket med seg viktige innspill.

Tips til gjennomføring av Gi SV beskjed-møte

For å gjennomføre et vellykket Gi SV beskjed-møte, trenger dere i praksis bare et lokale, litt kaffe og enkel bevertning. Det viktigste er at dere inviterer i god tid og sørger for at dere selv stiller med kommunestyrerepresentant eller -kandidat, leder og noen fra programkomiteen. Innspillene kan gi bedre SV-politikk og dere kan oppnå økt tillit og kontakt mellom SV og organisasjonslivet.

Invitasjoner, lokale og annonsering

Send ut invitasjoner i god tid før møtet. Det bør presiseres i invitasjonen hvilke problemstillinger og temaer dere ønsker innspill på. Jo tydeligere bestillinger, jo bedre tilbakemeldinger.

Likevel er det lurt å sette av god tid til en fri innspillsrunde. Be også de frammøtte om å formulere innspill skriftlig. De skriftlige innspillene kan gjerne sendes inn i etterkant av møtet. Det gjør også at man kan motta innspill fra aktører som ikke har anledning til å møte opp fysisk på møtet.

Møtet kan være åpent for alle, eller bare for organisasjoner og fagmiljøer. Er det et åpent møte, er det lurt å sette inn en annonse et par dager før møtet skal avholdes. Husk at lokalet skal ha universell utforming, slik at alle kan delta.

Lokalmedia

Husk å invitere lokalmedia til møtet. Dere kan gjerne sende en pressemelding, men det beste er ofte å ringe en journalist direkte. Dere kan forsøke å selge inn en forhåndssak før møtet, eller få dekning av selve arrangementet. Hvis møtet skal handle om en bestemt politisk sak, kan det være lurt å lage et lite faktaark om saken som kan sendes journalistene på forhånd og deles ut på møtet.

Dagsorden

Det viktigste med Gi SV beskjed-møter er ikke oppslag i media, men å gi de frammøtte god tid til å komme med sine innspill og tilbakemeldinger. En god huskeregel kan være at cirka to tredeler av møtet skal være forbeholdt taletid til de som har møtt opp.

Det er vanlig at for eksempel lokallagslederen eller gruppelederen ønsker de frammøtte velkommen, og holder en kort politisk innledning om temaet som skal diskuteres. Deretter får de frammøtte komme med sine innspill. Av og til kan det

være lurt å be et par dyktige organisasjoner/personer om å forberede innlegg som holdes først. På den måten sikrer man seg at debatten får en god og konstruktiv start.

Sett av et par timer til møtet (tre timer er maks). Husk godt med pauser. At de frammøtte får ta kontakt med SV-erne som er der er halve vitsen med møtet. På slutten av møtet bør en SV-er takke for frammøtet og gi beskjed om hvordan innspillene vil bli behandlet videre.

Før møtet må dere finne en møteleder og en sekretær. Møtelederen styrer ordet, og sekretæren noterer innspillene som kommer. Husk å opplyse om at det er mulig å sende inn skriftlige innspill eller ta direkte kontakt også etter møtet. Mange kommer på gode forslag etter at møtet er slutt. Det kan være lurt å notere ned kontaktinformasjon til de frammøtte.

Eksempel på dagsorden

- 18.00 Velkommen, ved lokallagsleder
- 18.05 "Slik vil Snillfjord SV skape klimakommunen", ved gruppeleder
- 18.20 Forberedte innspill fra Snillfjord Naturvernforbund og Snillfjord Turistforening
- 18.40 Pause
- 18.50 Innspill fra salen
- 19.45 Pause
- 20.00 Flere innspill
- 20.30 Oppsummering

Andre programmer

Når en skriver lokale politiske program, kan det være lurt å sjekke hva som står i andre politiske program SV har vedtatt.

SVs prinsippprogram vedtas av landsmøtet og slår fast de viktigste overordnede ideologiske posisjonene til SV.

SVs arbeidsprogram vedtas av landsmøtet i forkant av stortingsvalg, og inneholder SVs nasjonale politikk. Her finner du hva SV mener om viktige saker og hva SV vil jobbe for i Stortinget.

Fylkespartiprogrammet vedtas av fylkespartiet i forkant av fylkestingsvalg og slår fast hva SV mener om viktige politiske spørsmål i fylkeskommunen.

Arbeidsprogrammet og prinsippprogrammet ligger tilgjengelig på SVs nettsider.

Vedtaksprosessen

Det er programkomiteen som har ansvaret for framdriften med programarbeidet og som må ta ansvaret for å skrive teksten. Når utkastet er ferdig bør det sendes ut til alle medlemmer i lokallaget for at de skal kunne komme med tilbakemeldinger.

Selve programmet vedtas på et medlemsmøte eller årsmøte hvor medlemmene også kan komme med endringsforslag. Er det mange endringsforslag kan dere sette ned en redaksjonskomité som lager innstilling på hva som bør vedtas.

Programmet er ferdig, hva nå?

Det lokale programmet er lokalpartiets vedtatte politikk og listekandidatene stiller til valg med bakgrunn i dette dokumentet. Lokallaget bør sende det til alle medlemmer, partiet sentralt, fylkeslaget, lokalmedia og lokale organisasjoner. Er nominasjonen unnagjort kan det være lurt å ha med bilde av kandidatene på listen i det trykte partiprogrammet.

Det er også lurt å trykke opp hovedbudskapet fra programmet med en presentasjon av toppkandidatene på en egen løpeseddel. Benytt dere av partiets grafiske profil. Trykkes programmet med gammel logo og utdatert stil vil også partiet oppfattes som umoderne og gammeldags. Partikontoret eller fylkessekretæren kan være behjelpelig med tips til layout og design.

Medlemmene, og særlig listekandidater, bør tilbys skolering i det nye partiprogrammet. Det er enklere å stå på stand og delta i debatter i valgkampen om man er godt kjent med programmet og har øvd seg på argumentasjon og motargumenter.

Sjekkliste for partiprogram

- Starter med verdibudskap
- Maks 3 hovedsaker
- Sier noe om de viktigste ansvarsområdene i kommunen
- Løser problemer folk i kommunen er opptatt av
- Skiller seg fra de andre partiene
- Er lett å lese og forstå
- Ser pent ut og benytter seg av SVs grafiske profil

Kapittel 7

Nominasjon og listestilling

For at flest mulig velgere skal kunne stemme SV er det viktig at vi stiller liste i så mange kommuner som mulig. Det er lokallagenes ansvar å gjennomføre nominasjonen. Samtidig har arbeidet med lister og lokallag øverste prioritet for hele partiet, både sentralt og i fylkene. Lokallagene har forskjellige behov og ønsker om oppfølging, så ta kontakt tidlig.

I dette kapittelet skal vi se både på hvordan man kan gå fram for å lage et listeforslag, hvilke formaliteter som må være på plass og hvordan listen til slutt skal leveres.

Kom tidlig i gang

Det er viktig å være ute i god tid med nominasjonsprosessen. Fristen for å levere listeforslag er 31. mars i valgåret. Mange lokallag starter listearbeidet først i januar i valgåret. Det er ofte alt for seint. Minst ett år før valget bør lokallaget:

- Velge en nominasjonskomite som får ansvaret for å følge opp nominasjonsarbeidet. Dette må gjøres på årsmøtet året før valget.
- Kartlegge om sittende representanter fra sist valg ønsker renominasjon.
- Ta en runde i styret på mulige kandidater som bør følges opp fram mot nominasjonsfristen.

Hvordan finne kandidater

Kom raskt i gang med å kartlegge mulige kandidater. I arbeidet med å finne kandidater bør man:

- Gå igjennom valglisten fra sist valg. Alle som sto på valg sist bør kontaktes på ny.
- Se på valglister fra tidligere valg. Ofte kan folk som har stått på liste for SV lengre tilbake i tid være villige til å stille opp igjen.
- Ta kontakt med alle medlemmene. Man skal ikke bare finne toppkandidater. Det er positivt med en lang liste med mange ulike mennesker.
- Ta kontakt med lag og organisasjoner i lokalmiljøet. Særlig fagforeninger kan kjenne til engasjerte folk som sympatiserer med SV.
- Bruk Facebook. Skriv at dere ser etter kandidater og at folk kan kontakte lokallaget med tips. Dere kan også vurdere å legge ut slike forespørsler i typiske nabolags- eller lokalsamfunnsgrupper.
- Hjelp fra fylket og SV sentralt.

Dersom arbeidet med å finne kandidater viser seg å være vanskelig er det viktig at laget tidlig tar kontakt med partikontoret og fylkeslaget. Lokallagslederen har et særlig ansvar for å informere fylkeslaget og SV sentralt om situasjonen i listearbeidet, og tidlig nok be om hjelp dersom det trengs. Både fylket og partikontoret setter av ressurser for å sikre lokale valglister, men dersom de skal ha sjans til å bidra effektivt må de kobles på så tidlig som mulig.

Hva kan fylket og SV sentralt hjelpe til med?

- Ringe folk som trenger en ekstra oppmuntring for å ta gjenvalg, eller hjelpe til med å overbevise nye kandidater.
- Være med å arrangere åpne møter.
- Bidra med pengebeløp dersom dere mangler midler til å gjennomføre nominasjonsarbeidet.
- Finne gamle valglister.
- Lage annonser dere kan bruke i sosiale medier, og evt. bistand til sponing av disse i sosiale medier.

Nominasjonsprosessen

Nominasjonsprosessen er mer intern sammenlignet med programprosessen, men det er viktig at medlemmene i laget blir involvert og engasjert.

- Alle medlemmene må få beskjed om hvordan nominasjonsprosessen er lagt opp, og hvordan de kan gå fram for å vise interesse for å stille til valg eller foreslå kandidater.
- Det er ikke noe krav om at man må være SV-medlem for å stå på listen, men dere bør ha som mål å finne folk som har lyst til å sitte i kommunestyret, og bruke tid på å motivere disse. Alle som takker ja til å stå på listen skal spørres om medlemskap om de ikke allerede er medlem.
- Sørg for at SU blir involvert i nominasjonsprosessen og at de får sentrale plasser på listen. Dersom SU har et lokallag i kommunen, bør de ha en plass i nominasjonskomiteen.
- Ha et bevisst forhold til kjønns- og minoritetssammensetning. I SV har vi tradisjon for å ha annenhvert kjønn på listene våre, for å sikre god kjønnsbalanse.

Nominasjonsmøtet

Kandidatene på listen velges på et nominasjonsmøte, som ofte kan kombineres med lokallagets årsmøte innen utgangen av februar i valgåret. Kunngjøring av nominasjonsmøtet sendes medlemmene senest 30 dager før møtet. Nominasjonskomiteens innstilling sendes ut senest 14 dager før nominasjonsmøtet.

Hvis noen blir vraket eller kandidater settes opp mot hverandre skal dette gjøres kjent for personene det gjelder før listeforslaget blir offentlig. Det er nødvendig og reelt å gjøre, samtidig som man kan hindre unødvendige konflikter.

Dersom det dukker opp kandidater på selve nominasjonsmøtet er det viktig å behandle dette på en ryddig måte. Reglene for nominasjonsmøtet blir vedtatt i starten av møtet og kalles for forretningsorden. Den er det styret som foreslår. I den kan man for eksempel sette en frist for å melde inn kandidater som ikke er innstilt av den forberedende nominasjonskomiteen. Dette skaper både forutsigbarhet for innstilte kandidater, men også mulighet for delegatene til å bli kjent med kandidatene før voteringen. Forretningsordenen sier også noe om hvem som har stemmerett og hvordan avstemmingen gjennomføres. I Ressursbanken kan dere finne et forslag til hvordan den kan se ut.

Fristen for å levere liste er 31. mars, men nominasjonsmøtet bør holdes i god tid før det. Da har man tid til å gjøre unna formalitetene som kreves når man skal levere, og finne erstattere om det er noen som likevel ikke ønsker å stå på listen.

Siden kandidatene til kommunestyret skal nomineres og velges på et program er det naturlig at partiprogrammet vedtas

før listeforslaget blir vedtatt. Dersom dette er en vanskelig rekkefølge må i det minste kandidatene få uttale seg om viktige saker i kommunen, og eventuelt reservere seg mot noen programposter. Dette er viktig for å unngå vanskelige diskusjoner og eventuelle brudd i avtaler med andre partier i perioden.

Valgloven og krav til valglisten

Reglene for å kunne stille liste finner dere i valgloven. De som har ansvar for nominasjon og listestilling i et lokallag må kjenne denne loven. Her kommer en oppsummering av de viktigste kravene og formalitetene man må oppfylle for å få godkjent en valgliste. Valgdirektoratet har mer informasjon om valgloven og hvordan stille med liste på sine nettsider. Dere oppfordres også om å ta kontakt med kommunen for bistand med listestillearbeidet.

Frist

Fristen for innlevering av listeforslaget er kl. 12.00, 31. mars i valgåret. Se kommunens annonsering for innleveringssted. Posten må være kommet fram, eller forslaget må være levert direkte innen fristen. Med dette menes at forslaget må være kommet fysisk fram. Det er forslagsstillernes ansvar å påse at listeforslaget er kommet fram i tide.

Hvis dere er usikre på noe tar dere kontakt med valgstyret i kommunen.

Antall

Listeforslaget skal være utfylt i rekkefølge med minimum sju kandidater. Forslaget kan maksimalt inneholde et antall kandidatnavn som tilsvarer det antall representanter som skal velges til kommunestyret, med et tillegg av inntil seks andre navn. Lister med mange kandidater gir rom for å vise fram et mangfold av folk med ulik bakgrunn, men det viktigste er altså å finne syv personer som er villige til å stå på valglisten.

Valgbarhet

Ikke alle har mulighet til å stå på valglisten i Norge. I kommunevalg er personer som oppfyller disse kravene valgbare:

- **Alle som har stemmerett i et valg, er også valgbare. For å være valgbar i en bestemt kommune må en være innført i folkeregisteret i kommunen innen valgdagen.**

De som har stemmerett i kommunevalg er:

- De som har fylt 18 år innen utgangen av valgåret.
- Er norsk statsborger.
- Er utenlandsk statsborger, men har vært folkeregistrert som boende i Norge de siste 3 årene.
- Er statsborger i et annet nordisk land, men har blitt folkeregistrert som boende i Norge innen 30. juni i valgåret.
- En og samme person kan bare stille til valg i én kommune, men det er mulig å stille til valg både i en kommune og til fylkestinget.

Forhåndskumulering

På valglisten er det mulig å forhåndskumulere en eller flere kandidater. De forhåndskumulerte kandidatene får et stemmetillegg som gjør det mer sannsynlig at disse blir valgt inn. Selv om det er vanlig å forhåndskumulere er det ingen krav om det.

Det er vanlig at nominasjonskomiteen innstiller på hvem som skal forhåndskumuleres. Dette kan nominasjonsmøtet endre på om de ønsker det.

Forhåndskumulerte kandidater skal stå øverst på listen med uthevet fet skrift.

Avhengig av antall kommunestyremedlemmer kan man forhåndskumulere følgende antall kandidater:

- 11-23 medlemmer: inntil 4 kumulerte
- 25-53 medlemmer: inntil 6 kumulerte
- 55 medlemmer eller flere: inntil 10 kumulerte

Krav til listeforslag

For at listen skal bli godkjent er det noen formaliteter som må være på plass:

- Overskriften på listeforslaget skal være det samme som partinavnet: «SV – Sosialistisk Venstreparti». Angi også hvilket valg og kommunen det gjelder. Overskriften kan da lyde: «Forslag til valgliste for SV – Sosialistisk Venstreparti ved kommunestyrevalget 2023 i Kongsvinger».

- Sett opp en ryddig og punktvis liste over kandidatene som har sagt ja til å stille til valg for SV. Listen skal inneholde fornavn, etternavn og fødselsår. Det er valgfritt å sette opp bosted. Husk å markere kumulerte kandidater med fet skrift.
- Listeforslaget skal være tosidig. På baksiden skal forslaget signeres av to styremedlemmer. Styremedlemmene som signerer må oppgi fornavn, etternavn, fødselsdato, adresse og postnummer samt signatur.
- Baksiden må også inneholde navn på en tillitsvalgt for listen, med en vara. Siden SV allerede er et registrert politisk parti anses de to styremedlemmene som har signert for å være henholdsvis tillitsvalgt og varatillitsvalgt for listen. Disse forhandler med valgstyret i kommunen dersom det må gjøres endringer på listen i etterkant av innleveringen.

Når listen er levert tar valgstyret i kommunen kontakt med alle kandidatene og underretter om at de er satt opp på et listeforslag. Da vil kandidatene få muligheten til å kreve seg fritatt fra valg. Hvis en kandidat strykes fra listeforslaget fordi vedkommende er utelukket fra valg eller blir fritatt får man muligheten til å sette inn en ny kandidat.

Vedlegg til listeforslaget

- En oversikt over kandidatenes fødselsdato. Dersom en kandidat til fylkestingsvalg eller kommunestyrevalg ikke er innført i folkeregisteret som bosatt i fylket eller i kommunen når listeforslaget innleveres, må det ligge ved en erklæring fra kandidaten om at vedkommende vil være valgbar på valgdagen.
- Dersom en kandidat til fylkestingsvalg eller kommunestyrevalg ikke er valgbar på grunn av sin stilling, må det legges ved en erklæring fra kandidaten om at vedkommende vil ha fratrudd stillingen når fylkestinget eller kommunestyret trer i funksjon.

Ønsker dere mer informasjon om reglene for lister og listelevering kan dere sjekke ut www.valg.no. Ikke nøl med å ta kontakt med partikontoret eller fylkeskontoret dersom det er noe dere trenger hjelp til.

Kapittel 8

Administrasjon og økonomi

Det neste kapittelet handler om administrative og økonomiske rutiner. Alle lag må forholde seg til partiloven og den årlige innrapporteringen til Statistisk Sentralbyrå (SSB). Alle lag må føre regnskap og lage budsjett som behandles på årsmøtet. Vi skal også se på hvilke inntekter lokallagene har, og vise noen rutiner som kan gjøre det administrative arbeidet litt enklere.

Vedtekter

Vedtekter er en organisasjons egne lover og regler for hvordan vi skal jobbe, og skal sørge for at vi driver partiet på en ryddig og oversiktlig måte. Vedtektene fastsetter blant annet formålet med organisasjonen, hvordan man skal organisere årsmøter og nominasjonsprosesser og hvordan beslutninger skal tas. SVs sentrale vedtekter vedtas på landsmøtet, og du finner dem på sv.no. Det kan særlig være lurt å se på paragrafene som handler om lokallaget og nominasjon.

Fylkeslag og lokallag kan i tillegg ha egne vedtekter dersom de ønsker. Disse kan ikke endre på forhold som allerede er

dekket av de sentrale vedtektene, men kan supplere hvis det er ting som ikke er dekket. Lokale vedtekter kan for eksempel omhandle antall styremedlemmer, regler for representasjon i styret, lokale utvalg og regler for partiskatt. Lokale vedtekter må vedtas på årsmøtet.

Gode vedtekter gjør at prosesser blir oversiktlige og vi vet hvordan uenigheter skal håndteres slik at vi kan bruke tiden på de spennende diskusjonene i stedet.

Økonomi

Bankkonto og organisasjonsnummer for lokallaget

Lokallaget bør ha en bankkonto som er knyttet til lokallaget for å sikre en ryddig økonomi. Husk å sende inn kontonummer til fylket og SV sentralt. Er dere et helt nytt lokallag har man et eget meldingsskjema på nettsiden.

For å opprette bankkonto trenger dere eget organisasjonsnummer. Dette får dere ved å registrere lokallaget i Enhetsregisteret i Brønnøysundregistrene gjennom å fylle ut skjemaet for Samordnet registermelding i Altinn.

For å fullføre registreringen trenger dere:

- Vedtekter for lokallaget
- Signert protokoll fra årsmøtet eller stiftelsesmøte om det er nytt lokallag
- Fødsel- og personnummer fra styremedlemmene

På Brønnøysundregisterets egne nettsider finnes nyttig informasjon dersom man er usikker på hvordan man går fram.

Selv om lokallaget allerede har en bankkonto bør man ha et organisasjonsnummer knyttet til kontoen og laget. Det gjør det enklere å gi og fjerne tilganger.

Regnskap og budsjett

Alle lokallag må føre regnskap og lage et budsjett som legges fram på årsmøtet. Det er kassereren som har ansvar for å føre regnskapet gjennom året og lage årsregnskap ved årsslutt. Regnskapet trenger ikke være avansert, men må inneholde lagets inntekter og utgifter og et balanseregnskap (gjeld, fordringer og egenkapital). Regnskapet skal godkjennes av revisor, men dette trenger ikke være en statsautorisert revisor. Dere kan velge en i lokallaget som påtar seg jobben. Vi anbefaler at dere bruker malen på Ressursbanken, da blir det også enkelt å rapportere til SSB året etter.

Budsjettet skal vise hvordan lokallaget vil bruke penger det neste året, og bør derfor henge godt sammen med lokallagets arbeidsplan. Her har vi også laget en mal dere kan bruke i ressursbanken. Budsjettet vedtas på årsmøtet.

Inntekter

Det er viktig å sikre inntekter til lokallaget så dere har råd til å drive valgkamp og arrangere aktiviteter. Lagets viktigste inntekter er statsstøtte, partiskatt og medlemsinntekter.

Medlemsinntekter

Jo flere medlemmer lokallaget har, jo mer penger mottar dere. Partikontoret sentralt krever inn medlemskontingenten, men inntektene fordeles slik at 30 prosent går til lokallaget, 40 prosent til fylkeslaget og 30 prosent til sentralt. Pengene blir utbetalt tre ganger i løpet av året. Hvis lokallaget har uoppgjorte fakturaer til partiet sentralt, kan medlemsinntektene holdes tilbake.

Partiskatt

Alle medlemmer som er oppnevnt i heltids eller deltids tillitsverv på grunnlag av partiets representasjon i kommunestyret betaler en prosentandel av det honoraret eller lønnen som følger med tillitsvervet. Dette kalles partiskatt og er fundert i vedtektene. Der presiseres det også at man ikke betaler partiskatt av betaling man får for tapt arbeidsfortjeneste. Det er vanlig at man betaler partiskatt av møtegodtgjørelse i andre verv man har fått i kraft av å være SV-er, som for eksempel driftsstyrerepresentant eller medlem i tilsynsutvalget. Dette er det lokallaget som selv avgjør.

Landsstyret har vedtatt en minstesats for partiskatt som nå er på 10 prosent av bruttohonorar eller bruttolønn. Lokallaget kan sette en sats over minstesatsen. Husk at om lokallaget skal utvide hvem partiskatten gjelder for utover de sentrale vedtektene eller sette en høyere sats så må dette forankres i lokallagets vedtekter gjennom et årsmøtevedtak.

Partiskatt anses som en gave fra enkeltpersoner, og må derfor innrapporteres i tråd med partiloven. Se mer om dette under punktet om rapportering til SSB.

Dere bør ha tydelige og forankrede rutiner for hvordan den enkelte skal innbetale partiskatten. Dere bør snakke med de aktuelle kandidatene om dette før valget slik at de er informert. Vis da både til de sentrale og eventuelle lokale vedtektene.

Etter valget kan dere sende et brev til de innvalgte og de som har fått plass i styrer og utvalg hvor dere informerer nærmere om hvordan de skal gå fram for å betale.

Dere kan også gjøre en avtale om autogirotrekk en gang i måneden med de som betaler partiskatt. Da lager dere et overslag basert på de forventede lønns/ godtgjørelsesutbetalingene, regner ut partiskatten og deler dette på 12. På slutten av året er det da viktig at dere går igjennom sammen og ser at det har blitt riktig i forhold til de godtgjørelsene som har blitt utbetalt.

Et annet alternativ er at dere blir enige om en fast dato i måneden rett etter kommunen foretar utbetalinger hvor de da regner ut og overfører partiskatten til lagetets konto. Er det snakk om små og oversiktlige summer kan det holde at dette gjøres en gang i kvartalet, eller en gang i året, så lenge datoer er fastsatt og kommunisert.

Har dere spørsmål om partiskatt eller hvordan få til en ordning som passer for dere, ta kontakt med partikontoret for bistand.

Gaver fra medlemmer

En annen måte å øke inntektene på er å be om gaver fra medlemmene. Mange vil gjerne bidra økonomisk til at lokallaget kan gjøre en viktig jobb, særlig i forbindelse med valgkamp. Det går an å be medlemmer sette opp et fast månedstrekk i egen bank til lokallagets konto. Arrangerer man større møter kan dere ha kakesalg eller loddsalg.

Organisasjonsfondet

Alle lokallag kan søke midler til konkrete aktiviteter og prosjekter fra organisasjonsfondet til SV sentralt. Fondet gir støtte til prosjekter som kan utvikle og styrke organisasjonen, øke aktivitetsnivået og bedre medlemstilbudet. Dette er en god mulighet for lokallaget til å få penger til aktiviteter.

Det bevilges ikke midler til driftsmidler som husleie, telefonavgift, porto eller oppgradering av kontorutstyr og lignende.

Man søker fondet ved å fylle ut søknadsskjema. Søknader til fondet skal begrunnes, være konkrete, inneholde budsjett og vise til eventuell støtte fra andre bidragsytere. Lokallaget kan søke midler fra fondet hele året. Søkere som får økonomisk støtte må sende partikontoret en kort rapport om prosjektet, samt regnskap over aktiviteten senest en måned etter at prosjektet er gjennomført. Støtte utbetales etter levert regnskap med bilag.

Retningslinjer og søknadsskjema til organisasjonsfondet finnes i Ressursbanken.

Partistøtte

Alle lokallag må søke om partistøtte fra staten. Støtten utbetales i henhold til stemmetallet man fikk ved siste kommunevalg. Partistøtten utbetales hvert år.

Partiportalen

Partiportalen er en nettbasert løsning der alle registrerte politiske parti kan søke om statlig partistøtte. Mer informasjon om partistøtte og hvordan søke, finnes på Partiportalen.no. Alle regler for partistøtten er regulert av partiloven.

Rapportering til SSB

I henhold til partiloven må alle lokallag og fylkeslag i SV hvert år rapportere om fjorårets økonomi til Statistisk Sentralbyrå innen 1. juni. Formålet med rapporteringen er å sikre offentligheten innsyn og motvirke korrupsjon ved åpenhet om finansieringen av norske partier. Partilag med over 12 000 kroner i inntekter utenom offentlig støtte skal rapportere fullt regnskap. Partilag med inntekt mindre enn 12 000 kr utenom offentlig støtte skal kun avgi en egenerklæring om økonomien.

SSB har laget en veldig nyttig veiledning om hvordan man går fram når man skal innrapportere. Den finner dere også på Partiportalen.

Slik rapporterer dere til SSB

Her finner dere noe av det viktigste dere må huske på når dere skal rapportere.

- Innrapporteringen må skje innen 1.juni hvert år via elektronisk skjema på <https://www.partiportalen.no> Kontaktperson eller leder i lokallaget logger på med Min ID/BankID. Noter deg parti-ID og passord før du klikker deg videre til Altinn hvor du finner skjemaet.
- Når skjemaet åpnes i april vil den personen dere har registrert som kontaktperson i partiportalen få beskjed. Både kontaktperson og leder vil ha tilgang til partiportalen.
- For lokallag med årlig inntekter, ekskludert offentlig støtte, på under 12 000 kr per år er innberetningen kun en erklæring. Man bekrefter ved avkrysning at man har hatt aktivitet, ikke har høyere inntekter enn 12 000 kr eller har mottatt ulovlige bidrag.
- For lokallag med inntekter over 12 000 kr er innberetningen mer omfattende. Man må spesifisere store deler av regnskapet med inntekter, utgifter og balanse. Ha derfor regnskapet for fjoråret klart foran deg.
- Innrapporteringen må til slutt signeres av to personer i lokallaget. Du fyller ut etternavn og 11-sifret fødselsnummer på de to personene som skal signere, det vil si lokallagets leder og ett annet styremedlem.
- Styremedlemmene som skal signere får beskjed om dette og logger seg inn på Altinn og signerer ved hjelp av MinID/ BankID. Når begge har signert blir skjemaet automatisk sendt inn til SSB.

NB!

Valgkampbidrag på over 10 000 kr skal innrapporteres innen 4 uker etter de er mottatt, i skjema "Finansiering av politiske partier (RA-0604)" i Altinn. Gjelder kun valgår.

Har man søkt/bekreftet opplysninger i Partiportalen og rapportert til SSB vil man få utbetalt den statlige partistøtten i mars året etter.

Lag som ikke innrapporterer mister muligheten til å få partistøtte i ett år fram i tid.

Endring av roller må rapporteres inn, dersom for eksempel lokallagsleder byttes i løpet av året.

Avvikling av lag

Det hender dessverre at vi avvikler lokallag. Det kan være lag som ikke har hatt aktivitet på en stund, har manglet fungerende styre, har få medlemmer, ikke stilte liste eller ikke har innrapportert til SSB (og dermed ikke hatt noe krav på partistøtte).

Da er det noen praktiske ting som må avklares:

- SV sentralt og fylkeskontoret må få beskjed, slik at laget blir registrert som inaktivt i SVs organisasjonsregister. Eventuelle verv blir satt passivt og medlemmene føres over til fylkeslaget. På denne måten blir fylket ansvarliggjort overfor disse medlemmene.
- Fylkeskontoret og lokallaget må bli enige vedrørende lokallagets økonomi, slik at lagets midler overføres til fylkeslaget.

**For de
mange, ikke
for de få**

